Ն 7065 | 1908 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 | ՃՈՒՄԱ. ԷՐԹԷՍԻ | ՇԷՎ.Վ.ԱԼ. 4 | 1908 ՆՈՅԵՄ. 14 | ԷՖՐԷՆՃԻ | 24ՆՃԻ ՍԷՆԷ

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԻՒՏԻՐԻ
ՏԱՎ.Ա. ՎԷՔԻԼԻ
ՅԱԿՈԲ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ՊԱՊԸ ԱԼԻ
ՍԱՏԱՐԷԹ ԳԱՊՈՒՍԸ ԳԱՐՇԸՍԸՆՏԱ
Ն. 49

Կազէթայա այիտ մէվատտ հագգընտա սահիպը իմթիյազա միւրաճաաթ օլունուր: Սահիպը իմթիյազըն իմզասը վէ կազէթանըն մէօհրը մախսուսըյլա մաթպաանըն մաթպու մագպուզլար թէէտիյաթը խալընըզ միւթէպէր վէ մէչրու օլաճագ տըր:

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

1877 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ ԹԷԷՍԻՍ ԻԹՄԻՇ ՏԻՐ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՄԻԼԼԻՅԷ, ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ ՎԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

20 ԲԱՐԱ — ԵԷՎՄԻ ՍԷՐՎԷՍԹ ԿԱԶԷԹԱ — 20 ԲԱՐԱ

جریدهٔ شرقیه
دیکران جیوه‌لك ۱۲۹۳
سنه‌سنده تأسیس اتمشدر
صاحب امتیازی مدیر و کلیانه

DJERIDÉI CHARKIÉ
FONDÉ EN 1877
Directeur-Propriétaire
AGOP DJIVÈLÈGUIAN
AVOCAT
Vis-à-vis la Sublime Porte
No. 49

ԱԲՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Բէշլին օլարագ	12 այլըգ	6 այլըգ	3 այլըգ
ՍԹԱՆՊՕԼ	140 ղղ.	70 ղղ.	40 ղղ.
ԹԱՇՐԱ	150 ղղ.	80 ղղ.	45 ղղ.
ՄԷՄ. ԷՃՆԷԲԻՅԷ	32 ֆր.	17 ֆր.	10 ֆր.

Մէճմուէսի 20 ղրշ.տան

ՈՒՄՈՒՄԻ ԻՇԼԷՐ ՎԷ ՇԱԽՍԻՅԱԹ

Շայանը Թասհիհ նօգսանլարըմըզտան պիրի տէ, ումումի իշլէրտէ օլսուն, Բաթրիգխանէ մէսաիլինտէ օլսուն, քիլիսէ վէ մէքթէպ վէ միւէսսէսաթը խայրիյէ ումուրընտա, էֆքեար վէ ամալը ումումիյէ եէրինէ, էֆքեարը զաթիյէ բիւճահանիյէթի արզուսը իլէրի սիւրմէք իտտամըզ տըր: Պու բէք ֆէնա պիր ատէթ օլուպ, ահվալը պէշէրիյէ վէ իճթիմաիյէյէ վէ, պիր աղ տահա իլէրի կիտէրէք, մէտէնիյէթէ թէվաֆուգ իտէր պիր հալ տէյիլ տիր:

Ախիրէն Տէրսաատէթ սէմթլէրինտէ —թաշրալարտա տահա չօգ վուգու պուլուր— իճրա օլընան եէսսմ՝ վէ թազական ինթիխապաթընտա ալէնի տէլալիլ վէ էմարաթ իլէ պու հալ սապիթ օլմուշ տըր: Ինթիխապաթ էմնասընտա մէմալիքը միւթէմէտտինէտէ վէ մէչրութիյէթէ մալիք օլան գըթալարտա օլտուղը կիպի, ֆըրգալար թէշքիլի վէ պու ֆըրգալարըն՝ քէնտի ատամլարընը իլէրի սիւրմէք իչզրէ, միւնազաալար, միւնազաալար ճէրայընը վէ սամնճ հըսս խուլմէյէն նութգլար իյրատը մէտէնիյէթին իճթիյաճաթընտան պուլընըյօր, վէ պու տա չայանը թաայիպ տէյիլ տիր: Պու ֆըրգալարտան պիրի վէ եա պիր գաչը մուվաֆֆագ օլունմալար վէ եա օլմասընլար, նէթիճէի հալէ իթթիպա իտէրէք, իչպու նէթիճէյէ մուզաաէր հալ ու հարէքէթլէրէ ճիրաթճաապ օլամազլար:

Պիզտէ էօյլէ տէյիլ տիր. վագըա պիզտէ տէ ինթիխապաթ էմնասընտա ֆըրգալար թէշքիլ օլընըյօր վէ Իվրոբա մէտէնիյէթի Թագլիտէ չալըշըլըյօր, լաքին հայըֆ, պիզ օ մէյվէնին խալընըզ գապուղընտան Թատ ալըյօրըզ վէ ասըլ Թատը օլան մէյվէյի Թէրք իլէ, անըն տըմադըմըզա տահա զիյատէ լէզզէթ վէրիր օլտուղընը անլամագ իսթէմէյօրըզ:

Պու գապիլ ինթիխապլարտա պիզ նէ՞ եափըյօրըզ:

Պիրինճի գուսուրըմըզ չու տըր. էօյլէ ատամլարը իլէրի սիւրմէք իսթէյօրըզ քի, պունլարըն վէզաիֆինտէն ումումը ումումիյէ իսթիֆատէ իտէմէյէճէկի կիպի, օլսուն Թազական, օլսուն մէճլիսի ազամ, ումումի էֆքեար ու ամալըն Թագտիր իտէմէզ, վէ մէնսուպ օլտուղը ճէօմաաթըն վէքեալէթինի տէ ֆիլիլէն վէ գալէն իֆաատան աճիզ տիր: Իքինճի գուսուրըմըզ տա, ճիտտէն Թանըմատըղըմըզ վէ անըն հագգընտա միւճմիլ վէ էթրաֆլըճա մալումաթըմըզ մէվճուտ պուլընան պիր չախսըն չունըն պունըն էլֆազը միւսալաղաքէարանէսինէ գափըլարագ Թէրճիհ իթմէկէ ղայրէթ իտիյօրըզ:

Էգսէրիա պու գապիլ ատամլար տա քէնտիլէրինի սէօյլէթմէք վէ —խուզէրլէրինտէ պուլընմայան վէ չօգ տէֆա ինթիխապտան սօնրա ֆօյալարը մէյտանա չըգան— մէվհում մէզայա վէ լիյագաթլարընը Թէվաթուր իթտիրմէք իւզրէ մուհիպլէր պուլըյօրլար: Վէ պու մուհիպլէր քէօր քէօրընա պունլարըն Թէրճիհ օլընմասընտա մուաննիտանէ պիր Թարզտա խտտալարընը կիւթմէքտէ տիրլէր:

Պալէատէ պաստ ու Թաատտ իթտիկիմիզ ատամլար ֆարզ իտէլիմ ինթիխապա մուվաֆֆագ օլտուլար. ալէա, օլամատըլար իսէ, վա՜յ բէյ վէրմէյէնլէրին պաշընա. չախսիյաթ պու սըրաաա քէնտինի կէօսթէրիր: Նիճէ էյիաստան ղարիպ ղարիպ չիքէայէթլէր իշիթտիմ:

Մէսէլա էսնաֆ վէ սաթըճը Թագըմլարը՝ միւշթէրիլէրի պուլընան զէվաթըն իպրամլարընա բաղմէն վէ սըրֆ վիճտանըն սէվգըյաթընա Թապի օլարագ՝ իպրազ իթտիքլէրի չախսա բէյ վէրմէտիքլէրի վէ եա վէրմէմիշ տէյու զանն իթտիքլէրի իչիւն, ախսուլիթլարընը քէսմիշլէր, պազըլարը պու եիւզտէն նի՛ճէ հագարէթլէրէ օղրամըշլար վէ պազըլարընտան սէլամ սապահը քէսմիշլէր. Նա՞սըլ, պու հալլէր կիւլիւնճէկ մի: Զօգ Թէէսսիւֆ օլունըր քի, պիզ հէնուզ ումուրը ումումիյէյի, ումուրը չախսիյէտէն ֆարգ ու Թէմյիզ իթմէկէ միւգթէտիր օլամայօրըզ:

*

Շախսիյաթ պիզտէ օ գատար, օ տէրէճէ քէօք պաղլամըշ, Թէմէրքիւզ իթմիշ տիր քի, աըթըզ հէր խաթվէմիզտէ, հէր Թէշէպպիւսիմիզտէ գարշըմըզա չախսիյաթ չըգմըշ կէօրիւյօրըզ: Կիրինիզ մէճլիսլէրիմիզտէն պիրիսինէ, էն սըճագ միւզաքէրէլէր էմնասընտա չախսիյաթ, չախսիյաթ, եինէ չախսիյաթ կէօրէճէքսինիզ. պու՝ գաթտէի հիւքմիյէ տիր: Մուհիգ վէ մաագուլ պիր էֆքեար պէյան օլունտու՞ մը. հէր հալտէ պիր մուխալիֆ չըգաճագ վէ խտտաասընտա խրար իտէճէք, օլմազսա, մէճլիսին չըգար կիտէր: Նէզաքէթիլէ ճէվապ վէրմէք վէ հիւլմիյէթլէ էֆքեար պէյան իթմէք, պիզիմ Թէրպիյէ քիթապըմըզտա եօգ տըր:

Պու կիւն մէճլիսլէրիմիզին օ գատար մուհիմ իշլէրի վար քի, պունլարը հալլ իթմէք իչիւն հիւսնը նիյէթ, սաթվէթը գալպ վէ խուլուս իսթէր: Քիլիսէլէր, մէքթէպլէր, մանասթըրլար, վէ պէլքի Բաթրիգխանէմիզ, հէր խարապ հալտէ տիրլէր. պունլարը Թամիր իթմէք, եէնի պաշտան իհեա էյլէմէք լազըմ կէլիւյօր տիր: Անըն իչիւն հէր Թարաֆտա, օլսուն Թաշրատա, օլսուն Տէրսաատէթտէ, ինթիխապաթ ումուրընտա ղայէթ միւթէյագգըզանէ տավրանմալը, ինթիխապաթըն ինթիզամընա մանիա չըգարմամալը, էլ էլէ վէրէրէք, վէ խուլուսը գալպլա ինթիխապլարը պիր ան էվվէլ իքմալ իթմէլի: Րէյլէրիմիզի էօյլէ էյլաա իւզէրինէ Թօփլայալըմ քի, միլլէթ օնլարտան մանէն վէ մատտէթէն իսթիֆատէ իթսին, անլէրին սայ ու ղայրէթը միլլէթըրըվէրանէսինտէն հիսսէեապ օլսուն: Էֆրատը էհալինին մուգատտէս վազիֆէսի՝ քէնտի ումուրընա Թէվքիլ իտէճէկի ատամլարըն Թէճրիւպէտտէ իլէրի տէրք իլէ ինթիխապ իթմէք գալըյէսի տիր:

Արթըգ չախսիյաթը պէր Թարաֆ իտէլիմ, սըրֆ համիյէթը միլլիյէ սէվգըլա իշէ կիրիշէլիմ: Ումում միլլէթին Թէվճճիհ վէ իթիմատընա պիհագգըն մազհար վէ լայըգ օլան Բաթրիգը ճէտիտիմիզ, միւշֆիգ բէտէրիմիզ Իզմիրլեան Սրբազանը խալընըզ պրագմայալըմ: Միւշարիլէյհին կէօրեճէք չօգ պէօյիւք իշլէրի վար տըր. օնա մուին օլալըմ: Պիր բէտէրը ումումի նէ գատար Թէճրիւպէլիտէ օլսա, էթրաֆընտա էֆքեարը ուվվիյէ վէ միւնէվվէրէ վէ հըսսիյաթը տագիգա վէ հուպպը միլլէթ իլէ բերվէրիչեապ զէվաթ պուլընմազսա, պիւթիւն իճրաաթը հասէնէլէրի ագիմ գալըր:

Իշթէ վազիֆէմիզ պու գապիլ էշխասը միւշարիլէյհէ խարտըմճը վէրիփ տէրեօհտէ իթտիկի պարը սաղիլի Թախֆիֆ իթմէք տիր: Սէլամէթը միլլէթ պէօյլէ իսթիհսալ իտիլիր: Միլլէթին մաքինէսի՝ մահիրի տիր. լաքին մաքինայը սաիմի սուրէթտէ Թէտվիր ու իտարէ իթմէք իւզրէ միւզաէտէտիր մուավինլէրին էլզէմիյէթի տէ աշիքեար տըր:

Ց. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ԷՐՄԷՆԻԼԷՐ

«Եէնի Կազէթա»տա Էրմէնիլէր հագգընտա աթիտէքի Թագտիրնամէ օգունմըշ տըր.

Եալընըզ պէնիմ հագգըմտա իթիյատը օլան գըրթիքալարընա պիր տանէ տահա իլավէ իթտիրմէկէ ատէթա պէհանէ արայարագ, քէնտիսինէ տէտիմ քի,

—Պու կիւն պէնտէ Էրմէնիլէրտէ օ գատար Թէվէճճիհ, օ գատար մուհապպէթ վար տըր քի, Թարիֆ իտէմէմ: Նէ՞ եափայըմ. մըզրիթտըս իլիմեսի պու կիւն պէօյլէ կէօսթէրիյօր. պէլքի եարըն տէյիշիր... պէնտէքի կէլէճէք Թաալիյաթը պիլիրսին եա....:

Քէնտիսինտէն պէրմիւթատ մալիւմ եա տէմէք իսթէյէն Թարիզքեար պիր նազար, խաֆիֆ պիր Թէբէսսիւմ Թէպէսսիւմի պէքլէյօր իտիմ: Հալ պու քի օ քէմալը ճիտտիյէթլէ վէ ատէթա պիր Թէնհա վէ քիմսէսիզ օտա իչինտէ, կէօեա պէնի պիր հագգըզլըղա գարշը միւտաֆաա իտիյօր իմիշ, վէ կէօեա վիճտանըմը պանա գարշը մուհաֆազա իթմէք իսթէյօր իմիշ կիպի. գալպին տէրինինտէն կէլիւկինէ չիւպհէ իտիլմէյէն պիր սէսլէ,

—Բէնիմինէ պիւհթան իթմէ, հա՛նկը զէման, Էրմէնիլէրի սէվմէզ, միւտաֆաէ իթմէզ իտիմ.— տէտի:

Օզէման նագարլարըմըզը պիրպիրինէ մէրքէզլէնտիրէրէք, պազըլարըգ. սէօզլէրին ճիտտի օլտուղը, լաթիֆէյէ մահալ պրագմայօր իտի, մանասընըն գուսուրյէթի վար իտի:

—Էվվէթ, հագգըը տէյի՛րմիյիմ. պազ նա՛սըլ կէօզլէր քի, խալար տօղրու.— տէյօր իտի:

Սահիհ, կէօզլէրիմ պի՛ր անտէ նազարլա նա՛սըլ բէրտէլի օլտու. Թաամիզի ֆիքրէ հաճէթ գալմազսըզըն, տահա հէնուզ աչըգ խարալարը իլէ, էլան կէօզլէրիմիզին էօնիւնտէ տուրան Էրմէնի ճինայէթլէրինի, Սթանպօլըն գըթալըրը, խանըմըզ քէօյլէրի, խրգըմըզ խանըմանլարը, սօյուլմըշ պէտէնլէրի, պին տիւրլիւ ինանէթլէրի, ալչագլըգլարը, կէօրիւյօր իտիմ. հէլէ սօն 15 սէնէ զարֆընտա չէքտիքլէրի... հէր պիրէր պիրէր էօքսիւզ չօճուգլարը, խէԹիմլէր ղըզլարը, քիմսէսիզ տուլլարը, իմթիյար աճիզ գատընլարը, մալիւլլէրի. Ֆագիր տիւշմիւշլէրի իլէ պիրլիքտէ, հէր պիրէր պիրէր, գաֆիլէ գաֆիլէ կէչիյօրլար իտի, ումումի հիճրէթէ պէնզէյէն ղայէթ քէտէրլի պիր գաֆիլէ քի, խարապէլէրտէն վիրանէլէրտէն պու նագըլ Թէճավուզլարտան, ատի էհալինին հայվանճա ճանավարլըղընտան գըլընճ պագիյէսի կիպի, գաչըյօրլար իտի:

Պիր մուհաճիրլիք քի, կիտէնլէր՝ գալանլարտան, գալանլար՝ կիտէնլէրտէն տահա զիյատէ աղլայօր իտի. իսթիպտատըն ճաարէթինտէ գալանլար, վաԹանըզ վէ մահպուս գալանլար էպէտի սուրէթտէ տիւրկին իտիլմիշլէր իտի:

Օ գատար կիդլէնմիշ, գաչմայա, սագլանմայա մէճպուր օլտուլար քի, կէօեա պու կիւնէշին ալթընտա եաշամագ հագլարը տէյիլ իտի. համթա էվլէրինտէ կէճէ մամ եագամայորլար իտի:

Պու վահշիյէթլէր, պիզի օնլարըն եիւզինէ պագմագտան ումանտըրըր իքէն, օնլար ինսան Թանըմազտա պուլունմայան նութֆուզը վէ Թէճրիւպէքեար պիր նազարլա, կիւնահսըզ չէհրէլէրի, քալք վիճտանլարը, աչըգ ալնլարը կէօսթէրմէքտէ պիր ան Թէրէտտիւտ իթմէյլէր իտի:

Պիլիրլէր իտի քի պիզ օ զարարը կիրտահտէն տէյիլ իտիք, վէ սէօյլէրլէր իտի քի, օ գանլը կիւնլէրտէ, քէնտիլէրիյէ պիրլիքտէ գան աղլայան Թիւրքլէր սայըսըզ իտի, վէ հըսս իտիյօրլար իտի քի, Թիւրքլէրին հէյէթի իճթիմաիյէսի միւլք նամուսընա լէքէլէր սիւրէն օ գանլը էլլէրի լանէթլէյօր իտի, էօյլէքիլէր, Թիւրքլէրէ տախիլ տէյիլ իտի, էօթէքիլէր վահշի ճանավարլար իտի. օնլար, ինսանլըգտան խարիճ ալչագ մախլուգլար իտի. օ զէման պիրլիքտէ, հէյփիլէ, պիւթիւն սէպեպիյէթ վէրէնլէրէ լանէթ օգուր իտիք, քէնտիմիզի Թանըմթըղըմըզա գալպէն Թէմամէն էմին օլտուղտան սօնրա, պէօյլէ լաքին օ գատար պէօյլէ պիր նէֆէս ալըրտըգ քի... պունուն տէրէճէսի անճագ մասում օլտուղլարը հալտէ միւթէմէհհիմ սայըլան քիմսէլէրին չէքտիքլէրի ազապը հիսս իթմէքլէ գաապիլ օլուր: Զինքի էհէր սիզ, օ ալըմ ճինայէթէ, օ ալչագլըղըն էն պէօյիւք նիւմունէսի օլան մէսէլէյէ, վէլէվ քի տօլայըսըյլա վէ հաթթա էն քիւչիւք պիր Թէսիր իճրա իթմիշ իսէնիզ, վէլէվ քի, էն քիւչիւք էն հիսս օլընմազ տէրէճէտէ պիր խարտըմընըզ տօգունմուշ իսէ, մատէմ քի, օ ալչագճա իճրաաթա սիզին տէ պիւ նօգթանըզ, պիր հարֆինիզ տախիլ օլմուշ տըր, տէյիլ խալընըզ կիւնահսըզ, մասում պիր միլլէթին, տէյիլ խալընըզ խայալ խուլմէսի ագլա սըղմայան մազլումլարըն, տէյիլ խալընըզ խարապալարտա գալան էօքսիւզլէրին, պիչարէլէրին, մալիւլլէրին հուզուրընտա, պէլքի հէր քէսին նազարընտա մէլուն վէ մաղճուր օլուրսունըզ:

Էրմէնիլէրին պէօյլէ պիզի խալիսանէ գապուլլէրինտէ պէլքի պիր չօգ սէպէպլէր տահա մէվճուտ օլապիլիր, վէ ինթիմալ պունա գալպլէրինտէքի սաֆիլիք իլէ պէրապէր, պիր իգլիմին, պիր մէմլէքէթին, վէ պիր չօգ միւշթէրէք ատէթլէրին տէ Թէսիրի վար իտի քի, օնլարը պու գատար վուգուաթըն պըրագըտտա օլարագ, եինէ պիզտէն այրըմայօր իտի, վէ ինթիմալ պու ճինայէթլէրի (Սէնէ իլէ հայըն կիպի) գարտաշլար արասընտա օլմուշ ճինայէթլէր սըրասընտա հիսս իթտիրիյօր իտի:

Անատոլուտա կէլինինի աչըգ սօգագա չըգարմայան էրմէնի պիլէլէրի նատիր տէյիլ տիր:

Ուզուն պիր զէման, մէսէլա, Մըսըրտա ախլէա վէ Թէրպիյէսինի խագընտան ուզգալթ էթտիյիմիզ գատընլար, էրքէքլէր, իւմմիյալըլար, Թազէլէր իլէ կէօրիւշտիւք քի Թէրպիյէ, ինսանիյէթ վէ ուսուլ վէ ատէթլէրինճէ Թէմամէն մէմլէքէթիմիզին մահսուլի իտի:

Վէֆաթ իտէն զէվճէսինէ իխտաԹընտան վէ էվլատլարընա օլան մուհապպէթլէրինտէն պաշգա իտէն էօյլէ հիքեայէլէրի վէ մէմլէքէթլէրինտէ գալան Թօրունլարը իչիւն իմթիյար գատընլարըն էօյլէ պիր խալըզ աղլամասը վար իտի քի, պու սաադ, սաֆի վէ լէքէսիզ մուհապպէթլէրին պիզիմ էսքի Թիւրքլիւկիմիզին մահսուլը Թէրպիյէսի օլտուղընա չիւպհէ պրագմայօր իտի:

Անատոլու վէ Սթանպօլ Էրմէնիլէրի Թէմամէն պէօյլէ տիր:

Իշթէ պու ատէթա իրսի պիր իթԹիհատը Թէրպիյէ սայէսինտէ իտի քի, Սթանպօլտա բէզլիճէսինէ, օ գաթլը ումումի իճրա իթտիրիլիր իքէն, Եվրոբատա եինէ այնը հըսսիյաթ պիզլի պիր մասա պաշընտա օնլարլա մուզաքէրէտէ —գարշըլըգլը օլարագ— գապիլէիզ պիր հիսսէլէ պիրլէշիրիյօր իտի:

Ֆագաթ, նէ՛ քէտէրլի մէնզարէ, պէօյլէ այնը վաթանըն էվլատը հէր տիւրլիւ ինճէ հըսսիյաթլա՛ր տա միւշԹէրէք, ատէթա լիսանլարընը Թէրք իտէրէք, Թիւրքլէշմիշ. Թարզը Թէֆէքքիւրլէրինէ, զէֆգլէրինին, իսթիրահաթլարընըն էն քիւչիւք Թէֆէրրուաթընա վարընճայա գատար, պիրլէշմիշ վէ Թիւրքլէրտէն պաշգա եար, վէ մէմալիքը Օսմանիյէտէն պաշգա տիեար արամամըշ, վէ արամագ տա ֆիքր ու խալալընա կէլմէյէն պէօյլէ պիր միլլէԹին չէքտիկի պու ճինայէթլէր, պու հագարէթլէր նէ՛ գատար Թէհամմիւլ օլունմազ տէրէճէտէ իտի...:

Եալընըզ քէնտիլէրի իչիւն տէյիլ, պիզիմ իչիւն տէ, Թէհամմիւլսիւզ խարիճ իտի:

Էհամմիյէթլի քի, օ կիւնլէր էպէտի սուրէթտէ կէչտի, վէ օ ֆէնա կիւնլէր կէչտիկի իչիւն ասըլ քէնտի քէնտիմիզի Թէպրիէ իտէլիմ. վէլէվ քի, Թաիլի պիզ օլմայալըմ, օ ֆաճիալարըն զըղըլլըղլարը պիզիմ տէ խուզըմիզ վուրըյօր իտի:

Պու աըզլը, պու զէքի միլլէթ, պու ումումիյէթընտէն գօպարըլըլ գատար, սամամիյէթլէրին հէր չիւպհէլէրինտէ, վէ սէնայի նէֆիսէնին քեաֆֆէսինտէ, հուզուգտա, ֆիւնունըն պիւթիւն զըմալարընտա, ատվէթ մէճմուէյէթլէրինին էն իւրքէսէ տէրէճէլէրինտէ էհլիյէթ վէ էհլիյէթ օլարագ կէօսթէրէն պու միլլէթ, Թարիխին հէման հէման մէճհուլ տէվրլէրտէն պէրու չիւլէ վէ զըյա սայան մէտէնիյէթի պազըն Բիզանտինլիլարա, պազըն Փօնթալարա, պազըն Աճէմիսթանա վէ պազըն տէ Գաֆգասիայա կէօԹիւրմիւչ տիր:

Պէօյիւք գօմանտանլար, պէօյիւք բիյագիլէր, պէօյիւք րէսսամլար, պէօյիւք տէվլէթ ատամլարը եէթիչտիրէն պու միւէսսիր միլլէթին՝ միւշթէրէք վաԹան իչիւն պէօյիւք պէօյիւք խըրմէթլէր, Թէճէլլիլէր, Թէրագգիլէր պէքլէրիզ, իչլէրինտէն պիրիսինի Ֆըպրըզտա իքէն սէօյլէտիլի կիպի, ատէթա «չայըր կիպի պիչիլիրքէն եէնիտէն եէթիչէն, պու պէրէքէթլի պու չալըշգան վէ քէնտիսինտէն էմին միլլէթ, պու կիւն սէնիր վէ տամարլարընտա իչլէյէն Թիճարէթ ֆիքրի սայէսինտէ, Թա Ճէնուպի Ամէրիգայա, Հինտիսթանա, Չինէ, Ճաբօնիայա գատար Թիճարէթ տայիրէլէրինի կէնիշլէթմիշ վէ օրալարտա պէօյիւք պէօյիւք Թիճարէթ գումբանեա վէ մաղազալ րը մէյտանա կէթիրմիշ տիր:

)(48)(

ՍԻԱՍԻ ՌՕՄԱՆ

ՇԱՐԳ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

ՇԱՐԳ ՄԷՍԷԼԷՍԻՆԻՆ ՔԷՍՊ ԻԹՏԻԿԻ ՀԱԼ
1853-1908

Սըրպլըլարըն իշինտէ պազը իֆրաթըլար տա, բէք իլէրի կիտէրէք, Մակէտօնիա Սլավլարընըն Թէքմիլէն Սըրպ օլտուղընը իտտաա իտիյօր իտի, Նիթէքիմ Կօյչէվիչ «Մակէտօնիա վէ Էսկի Սըրպիա» նամ էսէրինտէ, պունտան պահս իթմիշ իտի: Օնլար տէյօրլար քի, Մակէտօնիա Սլավլարընըն Սըրպ օլմամասը նասըլ օլապիլիր. Պուլկար իմբէրաթօրլըգլարը օնըննը սարտա իտի:

Հալպուքի, Սըրպ իմբէրաթօրլարը 14րնճի ասըրտա պիւթիւն Մակէտօնիայը զապթ իթմիշլէր իտի:

Զաթէն Ռումլար պու մէյլէքէթի քի՞մտէն ալտըլար. Սըրպլարտան տէյի՞լ մի:

Օսմանը իսթիլասը զէմանընտա Մակէտօնիանըն հաքիմի Սըրպլար իքէն, օնլարտա, Մակէտօնիատա՝ էսէր գալմամըշ օլմագ նասըլ օլապիլիր. պինաէն ալէյհ Մակէտօնիա Սլավլարը Սըրպ տըր: Լիսանլարը, պուլկարճատան զիյատէ, Սըրպճայա պէնզէր. իչլէրինտէն պազըլարը, էգսարգըլըղա պիրլէշմիշլէր իսէ տէ, մագսատլարը Թապի օլտուգլարը իտարէտէն, Պուլկարիսթան էմարէթի սայէսինտէ գուրթուլմագ իտի, խախսա քի, չէթէլէրտէն գօրգտուգլարը իչիւն, էգսարգըլըղա պիրլէշմէք ճիհէթինի մուվաֆըգ կէօրմիւշլէր իտի:

Անճագ, սըրպլըգտա պիր մէնֆաաթ կէօրիւրլէր իսէ, վազթըլա Պուլկար օլտուգլարը կիպի, չիմտի տէ Սըրպ օլուրլար վէ օլաճագլար տըր:

Իտտաալարընտա տահա զիյատէ իԹիտալփէրվէրլիք կէօսթէրէն Սըրպլարըն պազըլարը տէյօրքի, Շար տաղընըն էօթէ ճիհէթինտէ վէ էլէվէլ Էսկի Սըրպիա նամըյլա մաարուֆ օլան մահալլէրտէ սաքին էհալինին Սըրպ օլտուղընա քիմսէ չիւպհէ իթմէզ:

Հալ պու քի, Իբէք, Բիւրզէրին, Բիրիշթինէ սանճագլարընտաքի խըրիսթիեանլարըն հալի հիչ պիր Թարաֆա պէնզէմէզ, օրատա 600,000 միւսլիւման առնավուտա գարշը 400,000 Սըրպը խըրիսթիյան պիր տիւզիյէ միւճաաէլէ իտիյօր, վէ պու միւճաաէլէտէ խըրիսԹիյանլար ղալէպէ իտէմէյօր. միւսլիւման օլմալարը սըֆաթըյլա սիյաս Թաչըմայա մէէզուն վէ Օսմ. հիւքիւմէթինին կէօճթէրտիկի իթիմատ եիւզինտէն հարաքէթինին ճէզասըզ գալաճաղընա էմին օլան միւսլիւման առնավուտլար, խըրիսթիյան քէօյլիւյէ էսիր վէ հաթթա հայվանը մուամէլէսի իտէրլէր:

Իսլահաթ հիչ պիր զէման պու տաղլարա գատար Թէսիր իտէմէտի, պուրատա հիւքիւմէթ մէմուրլարընը տինլէմէզլէր վէ պիր զէմանլար Սըրպ իմբէրաթօրլըղընըն մէրքէզի օլան պու հէրտէ, զէվալը Սըրպլար ճանլարընը մուհաֆազա իտէպիլմէք իչիւն ճէմաաթ հալինտէ Թօբլու օլարագ եաշամայա մէճպուր տըր:

Քէօյլիւլէր մէզհէպտաշլարընըն օղրատըղը ֆէլաքէթէ տիւչմէմէք իչիւն եա Սըրպիսթանա գաչարլար, եա միւսլիւման օլարագ առնավուտ զըյաֆէթինէ կիրէրլէր. 600,000 առնավուտըն պէլքի 100,000ի պու սուրէթլէ առնավուտլաշմըշ Սըրպլարտան իպարէթ տիր:

Պու տէհշէթլի հալէ հէման պիր չարէ պուլընմազ իսէ, էսկի Սըրպիստա խըրիսթիյան ունսուրը եագընտա պիւպիւթիւն մահվ օլաճագ տըր:

Պուլկարլար Շար տաղընըն ճէնուպ Թարաֆընտա, Սըրպ ունսուրը իսարէթա իւզէրինտէն, սթաթիսթիգլէրտէն պիւսպիւթիւն սիլմիչ, վէ Բաթրիգխանէյէ պաղը Սլավլարը Պուլկար օլարագ կէօսթէրմիչ տիր:

Պունընլա պէրապէր, Իւսկիւպ մէրքէզ սանճաղընտա պիր չօգ Սըրպ էհալի մէվճուտ տըր: Հաթթա Նէֆսի Իւսկիւպտէ 150 այիլէ խալգը գատար սըրպ էհալի, պիր մէթրօբօլիտ, պիր չօգ մէքԹէպլէր վար տըր: Վիլայէթին Շիմալ գըսըմլարընտա Սըրպ քէօյլէրինէ Թէսատիւֆ օլունըր:

Հիւսէյին Հիլմի բաշանըն էմրիյլէ ախիրէն Մանասթըր վիլայէթինտէ իճրա գըլընան Թահրիրի միւսամէլէսինտէ պիւխասսա չիմալտէքի գազալարտա, Գըրչօվա, Բէրլէբէ, Տէպրէ գազալարընտա 42700 քիշի Սըրպ օլտուգլարընը պէյան վէ խտտաա իթմիշ, 51078 քիշի տէ Պուլկար չէթէլէրինտէն գօրգարագ, Սըրպլըգլարընը սէօյլէյէմէմիշլէր իսէ տէ, Բաթրիգխանէյէ մէնսուպ Սլավ օլտուգլարընը պէյան վէ քէնտիլէրի իչին Սըրպ մէքթէպլէրի աչըլմասընը Թալէպ էյլէմիշլէր տիր:

Պու Սըրպլարըն 22100 ատէտի Նէֆսի Մանասթըրտա 18300 ատէտի Ֆլօրինատա, 1600 ատէտի Գասթօրիա ճիվարընտա տըր. Պուլկար չէթէլէրի օրթատան գալգար, վէ Սըրպ բրօբականտա Թէշքիլաթը եալընըզ կիրէր իսէ, պու կիւն միւսլիւմանլարըն պէյանտա Թէրէտտիւտ իտիյօր, օ վագըթ Սըրպլըգլարընը իլանտան չէքինմէզլէր:

Պու հարաքէթէ պիլախարէ պաշգալարընըն տա իթթիպա իթմէսի Թապիի տիր: Զիւնքի պու կիւն օնլարը գօրգուտան չէյ, էկզարխըղըն Թազիգաթը տըր:

Պու հալլէր տէ կէօսթէրիյօր քի Պուլկարլարըն Շար տաղընըն Ճէնուպ Թարաֆլարընտա, Սլավ ճինսինէ մէնսուպ, էէկեանէ միլլէթ օլարագ քէնտիլէրինի կէօսթէրմէք իսթէմէլէրի պիր Թասաա միւսթէնէտ տէյիլ տիր:

Իշթէ Սըրպլար, հէմ պու հագիգաթը կէօսթէրմէք, հէ՛մ տէ Սըրպ գարտաշլարընը գուվվէթլէնտիրմէք իչիւն չէթէ Թէշքիլինէ մէճպուր օլմուշլար տըր:

Մակէտօնիա Սլավլարը, խարտըմա մազհար օլտուգլարընը հիսս իտէլիտէն պէրու, էմէլ վէ արզուլարընը տահա աշ չէքինմէքսիզ մէյտանա գօյույօրլար:

Սըրպլար խըրիսթիյան պիր վալի իլէ Մակէտօնիա մուխթարիյէթինէ Թարաֆտար տըրլար:

Ֆագաթ Ռուսլար կիպի օնլարտա էվվէլ պէ էվվէլ Եէնիտէն Թահտիտը հուտուտ իտիլմէսի, վէ էսկի Սըրպիանըն Սըրպիսթանա բաղթու իշնագ օլընմասը լազըմ էտէն օլտուղընը զանն իտէրլէր, խիւլասա, Մակէտօնիանըն իսթիգպալի նէ օլուր իսէ օլսուն, Սըրպիսթան պու գըթայա գարշը վազիֆէսիզ գալամայաճագ տըր:

(Տէվամը)

Ղայէթ չալըշգան վէ զայրէթլի օլան պու միլլէթ, խարիճի սաղըգա կիպի պիւթիւն խասաէլէրի, ճիմլէյի չիւրիւտիւպ, երըբրատան պիր զալիմ հիւքիւմէթ ելինտէ գալմասա խոր, վէ պու կիւնքի տէվրի հուրրիյէթ, օժուզ սէնէ տիր: պիր տիւվլէ տէվամ իթմէ խոր, պու միլլէթ Շարգըն իֆթիխարընը մուճիպ պիր միլլէթ օլուր խոր:

Տիգգաթ խոլսէ օլուր քի, պունլար նէ գատար սէպաթքեար վէ նէ գատար քէնտիլէրինէ միւնասիպ մէսլէք իխթիյարընտա սահիպը մուվաֆֆագըյէթ պիր միլլէթ տիր:

Պիզէ տէ վագաա օնլար կիպի Ասիալը տէնիյօր իսէ տէ, ալթը պուչուգ ասըր տըր սիյաս վէ մէմուրիյէթտէն վէ հիւքմ ու հիւքիւմէթտէն պաշգա պիր չէյ իլէ մէշղուլ օլմայան պիզլէր տէ, հէլէ եա պաշգա տիւրլիւ պիր թասլիյաթա միւհթաճ օլան սանաաթ վէ թիճարէթ մէլէքէսի, օպիրլէրինէ ֆասլիյէթ վէ հորէքէթ վէրէրէք, պիր տիւրլիւ իլէրու կիտէմիյօր տըր:

Վէ եօյլէ իմիտ խոէրիմ քի, պիզ թիւրքլէրտէ տէ, հիւքիւմէթ գարուսընըն քեարը պիր գարու օլմատըը անլաշըլընճա պիզ տէ քէնտիմիզէ մախսուս նէճիպ վէ զատէ տույկուլար սայէսինտէ պու չիւպէլէրտէ իւէրիլէյէճէյիզ — Նեթէքիմ իֆթիխարը մուճիպ նիւմունէլէրիմիզ մէյտանտա տըր — վէ պիզ տէ, պու պիզիմ կիպի Ասիալը վաթանտաշլարըմըզա, խանի Էրմէնիլէրլէ, եէքտիկէրինտէն այըրըլմազ թամ պիր իթթիհատ իչինտէ եւ էլէ վէրիպ իւէրիլէյէճէյիզ:

Ինշալլահ պու խայրխահանէ ֆիքրլէրտէ իսթիգպալ նէ պէնի նէ տէ խայրխահ միլլէթ օլան վաթանտաշլարըմը ալտատը:

ՄԷՀՄԷՏ ՍԷՐՄԷՏ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԹԷՃԱՎՈՒԶԻ ՀԱՐԷՔԷԹ

ՄԷՔՔԷ 31 հոկտ. — Պու կիւն գարագօլխանէյէ թէճավիւզ իթմէյէ ճէսարէթ իտէն պազը աշխաճլարա, սիլահլը մուգաւեմէթ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ վէ ասքէրտէն իքի նէֆէր թէլէֆ օլտըղը կիպի, թէճավիւզ իտէնլէրտէն իքիսի տէ թէլէֆ իտիլմիշ տիր:

Պու թէճավիւզըն սէպէպ վէ մահիյէթի, հէնուզ անլաշըլամայըպ, թահգիգաթ իճրա իտիլմէքտէ տիր:

Խարըն էնգարէ վաբօրը իլէ ճիտտէյէ ասքեր կէլմէսինէ պէքլէնիյօր:

Ասայիշին իատմէսի հագգընտա թէտպիրլէր իթթիխազ իտիլմիշ տիր:

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏԸՆ ՍԷՆԷՎԻ ԹԱԽՍԻՍԱԹԸ

Սուլթան Մուրատ հազրէթլէրինէ, Խազինէյի Մալիյէճէ թախսիս իտիլէն այրըտաթըն Խազինէի Խասսաճա ճէթէ ճէւթէ թահսիլ իտիլտիյի հալտէ, միւշարիլէյհէ թէճաւիւզ իտիլմէտիյի վէ պու սուրէթլէ զիմմէթէ կէչիրիլմիշ օլան մէպալիղըն մէճմուը 400,000 լիրայը թէճավիւզ իթմէքտէ օլտըղը պիր չօգ տէֆալար եազըլմըշ իտի:

Խուսուսի խապէր ալտըղըմըզա կէօրէ, պէշինճի Մուրատ հազրէթլէրինին 93 կիւն սիւրէն զէմանը սալթանաթլարընտա քէնտիլէրինէ թախսիս իտիլմիշ օլան այտա 50,000 լիրա տախի, միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին պօրճու թէմամէն թէճաւիզ իտիլէճէյի գաթի վաար իլէ, եւնէ Խազինէյի Խասսայա մալ իտիլմիշ օլտըղը հալտէ, մէզքիւր պօրճլարա պէտէլ ծն քուրա էօտէնմէմիշ տիր:

Պու հալտէ, ալաճագլըլարըն տօղրուտան տօղրույա Խազինէյի խասսայա միւրաճաաթ իթմէլէրի իգթիզա խոէր ֆիքրինտէյիզ:

Եաանէն Մէճլիսը մէպուսանըմըզ ինիգատ էյլէտիյինտէ պու 400,000 լիրա վէ կէրէք տիկէր թախսիսաթ մէսէլէսի հագգընտա Խազինէյի Խասսաատան իկզահաթ իսթէնիլէճէք տիր:

ՓՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԻԿՐԱՖ ՆԱԶԸՐԸՆԱ ՍՈՒՐԻՅԻ ԳԱՍՏ

Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նազըրը Ղալիպ պէյի մազամը մէմուրիյէթինտէ րէվօլվէր իլէ թէհտիտ իտէն գօլ աղասը Ֆէթհի էֆ.նին պիրատէրի, Անատօլու-Հիսարը թէլէկրաֆ միւտիրի սապըգը Պասրի էֆ.նին մահալլի մէզքիւր միւտիրլիյինտէն ինֆիսալի հագգընտա տիւն խուսուսի սուրէթտէ իճրա իթտիրիլմիզ թահգիգաթտան անլաշըլտըղը քի, Պասրի էֆ. տէվրի իսթիպտատտա Պէյլէրպէյինտէ քեայինի Պէտէվի չէյխի Րաշիտ էֆ.նին թէքքեսինէ միւնասիպէթ րէյտա իթմիշ վէ պիւախարէ պու ինթիսապը թէճաւիւզ տէրեճէսինէ վարտըրտըղընտան, թէքքէտէն քէնտիսինէ եօլ վէրիլմիշ, պունտան հիտտէթլէնէն Պասրի էֆ. չէյխի պիր թազըմ խատատթլա ժուրնալ խոէրէք, պիր գաչ այ մահքիւմիյէթինէ վէ թէքքէնին գապաթըլըլմասընա սէպէպիյէթ վէրմիշ. պունըն իւզէրինէ, Անատօլը-Հիսարը էհալիսի, մումայիլէյհին արթըգ օրատա գալմամասընը, Թէրթիպ իթտիրէյէրի պիր մազպաթա իլէ, իսթիրհամ էյլէմիշլէր տիր:

Նեզարէթճէ պու չիքայէթլէր նազարը տիգգաթա ալընարագ, քէնտիսինէ ախը մէալ իլէ, Ինէպօլու միւտիւրիյէթի թէքլիֆ օլունմըշ իսէ տէ. գապուլ իթմէտիյինտէն, 800 զրշ. մաաշլա Ֆաթիհ մէրքէզի միւտիրիյէթինէ նագլ իտիլմիշ, ֆագաթ Պասրի էֆ. օրայա թայինինէ տախի մուվաֆագաթ իթմէյէրէք, պիրատէրի Ֆէթհի էֆ.յիտէ մէսէլէյէ միւտախէլէյէ թէշվիգ իթմիշ վէ պու սուրէթլէ տիւնքի կիւն եազմըշ օլտուղըմըզ չայանը թէէսսիւֆ հալին մէյտանա կէլմէսինէ սէպէպ օլմուշ տըր:

Կէրէք Պասրի կէրէք Ֆէթհի էֆ.լէր հագգընտա իճրա իտիլէն թահգիգաթ խիթամ պուլմազլա էվրագ պու կիւն ճէհէթը Ատլիյէյէ թէվտի իտիլէճէք տիր:

ՄԻԼԼԻ ՊԱՆԳԱ

Տէրսաատէթտէ միլլի պիր պանգա թէէսիս օլընմագ իւզրէ տիր:

Պու պանգայա մէրպուտ օլմագ իւզրէ պիրտէ Օսմանլը էմլագ պանգասը նամըյլա պիր պանգա թէէսիս իտիլէճէք տիր:

Միլլի պանգանըն սէրմայէսի (3,300,000) Օսմ. լիրասընտան իպարէթ օլուպ, պէհերի (11) լիրա գըյմէթինտէ (300,000) հիսսէ սէնէտինէ թագսիմ իտիլմիշ տիր:

Հիսսէ սէնէտլէրինտէն (30,000) ատէտի միւհասսըլըն թէպաայը տէվլէթի Ալիյէտէն պուլընմալարա այիտ օլմագ իւզրէ իխթիյազը վէ նամա մուհարրէր պուլընաճագ, գալան (270,000) ատէտիտէ համիլինէ այիտ օլաճագ տըր. պիր սուհուլէթ օլմագ իւզրէ, հիսսէ սէնէտլէրինտէն պիր գըամը արզու իտէնլէրէ թագսիթ իլէ սաթըլաճագ տըր:

ՐՈՒՍԻԱ սէֆիրի Մ. Զինովիէֆին ախիրէն Սատրազամ բաշա իլէ Խարիճիյէ նազըրը բաշա հազր.ինի զիյարէթ իթտիյի վագըթ, Տէվլէթի Օսմանիյէնին սաւհիլէրիւէ ղայրէթլէրինի իսպաթ իթմէք իւզրէ Յէնէճի, վէ 4էնճի գօլ օրտուտան պէշ ֆըրգա րէտիֆլէրին տաղըլմասընա գարար վէրտիյինտէն վէ պունտան մաատա, այնի մագսատլա սայիր ֆըրգալարա այիտ րէտիֆլէրին սիլահ ալթընա ճէլպ իտիլմէյէճէյինտէն խապէրտար իտիլմիշ օլտըղընը Րուս թէլէկրաֆ աժէնսը թէպլիղ իտիյօր:

ՐՈՒՄ Պաթրիքխանէսի միւխթելիթ Մէճլիսի մէպուսան ինթիխապլար մէսէլէսի հագգընտա միւղաքէրէ իթմէք իւզրէ տիւն ֆէվգէլատէ օլարագ իճթիմա իթմիշ տիր:

ԻՐԱՆԼԸ Մ. Շիրազի պունտան 3 սէնէ էվվէլ, Էվրօբատան Սթանպօլ Թարիգի իլէ Աճէմիսթանա կիթմէք իւզրէ Տէրսաատէթէ կէլէրէք, Բէրա Բալլաս օթէլինտէ իգամէթ էյլէտիյի էսնատա Նէճիպ Մէլհամէ բաշա Թարաֆընտան հապս իթտիրիլիպ, աֆվը ումումի իլանընտան սօնրա հապսխանէտէն չըգարըլմըշ խոր: Մումայիլէյհ, հապս օլտըղը միւտտէթճէ 10,000 լիրայի միւթէճավիզ զարար վէ զիյանա տիւչար օլտըղընտան պահսլա, միւգաթէզալ ատալէթին իճրասը, Իրան սէֆարէթխանէսի Խարիճիյէ նէզարէթի ճէլպիւէսինէ պիլտիրիլմիշ վէ քէյֆիյէթ մազամը Սատարէթէն Ատլիյէ նէզարէթինէ իչար գըլընմըշ տըր:

ՍԷԼԱՄԼԸԳ րէսմի տիւն պէր միւթատ Համիտիյէ ճամիինտէ իճրա օլընմըշ տըր:

ՍԷԼԱՆԻԿՏԷՆ կէլէն ավճը թապուրլարը տիւն Սէլամլըգտա հազըր պուլունմուշլար տըր:

ՍԷԼԱՄԼԸԳՏԱՆ սօնրա, տիւն Ինկիլթէրա վէ Իթալիա սէֆիրլէրի, Պազուրը Շահանէյէ գապուլ օլընարագ, միւշարիլէյհիւմա սէֆիրլէր կէչէն կիւն հիւքմտարլարընըն ճէվմը մախսուսլար միւնասէպէթիլէ պէյանը թէպրիք գըլնընտա սէֆարէթխանէյէ կէօնտէրիլէն խուսուսի մէմուրլարտան տօլայը պէյանը թէշէքքիւր իթմիշլէր տիր:

Ֆօնթայա ավտէթ խոէճէք օլան չէլէպի էֆ. հազրէթլէրի իլէ Պըրըմ միւֆթիսի էֆ. հազրէթլէրի տախի հուզուրը Բատիշահիյէ գապուլ օլընարագ, իլթիֆաթը Շահանէյէ նայիլ օլմուշլար տըր:

ՍԱՊԸԳ մապէյնճի Ֆայիգ պէյ հագգընտա միւթէխատտիտ զաթլար Թարաֆընտան իգամէի տավա խուլուսլինտէն, մումայիլէյհին իսթինթագ իտիլմէկ, Միւտախի ումումիլիկէ կէօլտերիլմէսի խուսուսը, պու քէրրէ Զապթիյէ նէզարէթինէ պիլտիրիլմիշ, վէ նեզարէթը մէզքիւրէտէն տախի քէնտիսինէ գապըլթայա միւրաճաաթ իթմէսի խուսուսը, պա թէզքէրէ թէպլիղ խոլընմըշ իսէ տէ, մումայիլէյհ ատաաա պուլըն հապսլար հագգընտա իճրա օլմումաճէլէնին անըն հագգընտա տաիֆա խոլընաճէյինտէն գօրգարագ պիր ճէվապ վէրմէմիշ տիր:

Մէրգումըն նէ սուրէթլէ ճէլպի լազըմ կէլէճէյի հագգընտա միւզաքէրէ վէ մուխապէրէ ճէրէյան իթմէքտէ իմիշ:

ՊՈՒ ՀԱՖԹԱ զարֆա զարֆընտա Անատօլուտան 34 վակօն, Րումէլիտէն 11 վակօն, Րումանիատան 45,000 քիլէ, Պուլկարիատան 9000 քիլէ պուղտայ իլէ Անատօլուտան 41 վակօն արբա վէ Րուսիատան 1200 չուվալ, Մարսիլիատան 11,780 չուվալ, Պուլկարիատան 1700 չուվալ, Իդալիատան 700 չուվալ, Ամէրիգատան 1890 չուվալ ուն կէլմիշ տիր:

ՊԻՐ ՊՈՒՉՈՒԳ ՄԻԼԻՈՆ ԼԻՐԱԼԸՔ ԻՍԹԻՔՐԱԶ

Տէրսաատէթտէն Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ կազէթասընա իչար օլընըյօր:

«Պիր պուչուգ միլիօն լիրալըգ Ավանս արթըգ ագտ օլընմըշ սայըլապիլիր. Մէպլաղը մէզքիւր, էհնի պիր իսթիգրազ իլէ Թէսվիյէ օլընաճագ վէ իսճազ էտիլէրէ պիր գազանըշ իլէ թէսիմ օլընաճագ տըր:»

Պանգը Օսմանի, Ալման պանգասը վէ Ինկիլիզ սէրմայէտարանընտան միւրէքքէպ պիր սինտիգա, միւսավի ատէճէտէ պու ավանսա իշթիրաք էյլէճէքտիր:

Ինկիլիզ պանգալարը, պէօյլէ պիր մուամէլէյի մալիյէյի Օսմանիյէյէ, իլք տէֆա օլարագ իշթիրաք էթմէքտէ տիրլէր:

ԻԹԻՒՆՃԻ ՕՐՏՈՒ միւշիրի գօմուտանլըղընտա Թային իտիլտիյինի եազըղըմըզ Մըշըրը բրէնս Ազիզ բաշա, պու ագշամ րէֆագաթընտա խուսուսի քեաթիպի Խալիլ Սալիհ պէյ պուլընտըղը հալտէ Թրէնի մախսուսա իլէ Էտիրնէյէ կիտէճէք տիր:

ԱԶԻԶԻՅԷ գարագօլընըն Թալիյէսիյէ, Վօյվօտա գարագօլընըն օրայա նագլի գարարլաշտըրըլմըշ տըր:

ԻԶՄԻՐՏԷ պօյքօթաժ ճէմիյէթի նամըյլա պիր ճէմիյէթ թէչէքքիւլ իթմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻՅԷ ՆԱԶԸՐԸ.—Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ կազէթասընա Տէրսաատէթտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէտէ Խարիճիյէ Նազըրը Թէվֆիգ բաշանըն Մէճլիսը Մէպուսանըն իճթիմաինտան էվվէլ իշտէն չէքիլմէք ֆիքրինտէ օլտըղընը պիլտիրիյօր:

ՆՈՒՖՈՒՍ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Միւխթէլիֆ վիլայէթլէրտէ իճրա էտիլէն ինթիխապաթ նէթիճէսինտէ, նուֆուսը ումումինին մըգտարըյլա թագրիպի օլարագ թային էտիլէպիլմիշ օլտըղընը վէ աչիրէթլէր վէ գապիլէլէր տախիլ օլմատըղը հալտէ, 20 միլիօնը միւթէճավիզ նուֆուսը իսլամիյէ վէ 2 միլիօն քիսուր Րում վէ 1 միլիօն քիսիր Էրմէնի պուլընտըղը պէյան իտիլմիշ իտի. Րում նուֆուսընըն սահիհ միգտարը աթիտէքի վէճհիլէ տիր:

1,484,762 էրքէք
1,338,011 գատըն
——
2,822,773 Ճէքիւն

Էրմէնի նուֆուսը
556,824 էրքէք
493,689 գատըն
——
1, 50,513 Ճէքիւն

Րում գաթօլիք էհալինին մէճմուը (60,597), Էրմէնի Գաթօլիք նուֆուսընըն մէճմուը (90,050) քիւչի տիր:

Շու հիսապճա բաւմլարըն Թագրիպէն 28—30 մէպուսլարը պուլընմագ իգթիզա էտիյօր:

(Թանին)

ՄԷՃԼԻՍԸ Մէպուսանըն իճթիմայինի միւթէաքըպ, հէյէթի վիւքէլա ալել ուսուլիւթիֆա իտէճէք, վէ մէճլիս էմնիյէթ գարարը վէրիր իսէ, Թապիր եինէ մէվգիյը իգթիտարտա գալաճագ վէ եախօտ վիւքէլատան պազըլարընը թէպտիլ իտէճէք տիր: Իճթիմատան էվվէլ վիւքէլաճա Թէպտիլաթ իճրասը վէ եախօտ հէյէթտէն պիրինին իսթիֆա իտէրէք մէվգի իգթիտարտան չէքիլմէսի իհթիմալի պիր սէպէպ մէվճուտ օլմատըղը տէրքեար տըր:

ՊԷԹՐՕԼ ՄԷՆՊԱԼԱՐԸ

Պաղտատ, Մուսուլ վիլայէթլէրի տախիլինտէքի պէթրօլ մէնպալարընըն Խազինէի Խասսաճա իւլիզքէրի գալմատըղը հալտէ, ուսուլի վէճհիլէ Օրման վէ Մէատին վէ Զիրաաթ նէզարէթինէ խատէսի նէզարէթի միւշարիլէյհատան Պալը Ալիյէ իչար իտիլմիշ տիր:

ՊԷՑՕՂԼՈՒ միւթէսարրըֆլըղընճա պիլճիւմլէ բօլիս մէվգիլարընա վիւզու պուլան իչար մուճիպինճէ, պունտան սօնրա, Կալաթա վէ Պէյ Օղլունտա մէվճուտ գազինօլարըն քեաֆֆէսի կիճէ եարըսը, վէ պիրախանէլէր, իքի սաաթ սօնրա գաբանաճագլարը կիպի, մէյխանէլէրտէ ալաթուրքա իւզրէ գարայը պուլընաճագլար տըր:

Պու խուսուստա մէզքիւր մէվգըլար գօմիսէրլէրի մէսուլ թութուլաճագլար տըր:

«Սթամպուլ» րէֆիգիմիզ պու հավատիսի վէրտիքտէն սօնրա, չայանը թագտիր պիր հարէքէթ, ֆագաթ աճէպա թէմամի իճրասը գապիլ օլաճա՞գ մը տէյիյօր:

ՇԷՀԶԱՏԷ Տէվ. Նէճ. Ապտիւլրահհիմ էֆ. հազ.րէնին Թօբճը միւլազիմի օլմագ հասէպիյէ, սիլահ արգատաշլարը իլէ պէրապէր իգմալը Թահսիլ էթմէք իւզրէ, Թօբճը մէքթէպինէ տէվամը իրատէ պույրուլմուշ տըր:

ԱՍՔԷՐԻ ԳԼԻՒՊԻ, էրքեան, իմէրա, վէ զապիթանը ասքէրիյէ իչին, Իսթանպօլըն իչ միւխթէլիֆ նօգթասընտա (Հայտար բաշա, Շիշլի, Շէհզատէ պաշը Թարաֆլարընտա) պիրէր ասքէր գլիւպի թէէսիսի իչին իճրա գըլընան միւզաքէրաթ նէթիճէլէնմիշ. վէ Շէհզատէ պաշընտաքի գլիւպին էմլաքը սէնիյէտէն պուլընան Լէթաֆէթ սարաթընընտա քիւշատը գըլընընտա, մէզքիւր սարայըմանըն ճիհէթը ասքէրիյէյէ իհսան պույրուլմասը Զաթը Շահանէտէն իսթիտա էտիլմիշ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԸՆ ԲԱԹՐԻԳԼԻՔ ՄԱԳԱՄԸՆԱ ԿԷԶՄԷՍԻ

ՈՒԽՏ ՌԷՍՄԻ

Համանըն մուխալիֆէթինէ րաղմէն, տիւն Գումգաբուտա քիլիսէթլի էհալի Բաթրիգը ճէտիտ Իզմիրլեան Սրբազանը իսթիգպալ էյլէմիշ տիր:

Սապահ սաաթ պէշտէ իսթիգպալէ մէմուր օլան զէվաթ վաբօրը մախսուսուլա Իւսկիւտարա չըգըպ օրատան արապալար իլէ Իւսկիւտարտա Րէիզեան էֆ.նին խանէսինէ կիթմիշլէր տիր:

Իսթիգպալա մէմուր օլանլարըն իսիմլէրի պէրվէճհը աթի տիր: Համայեակ եպիսկ., Մկրտիչ եպիսկ., Տ. Եղիշէ վրդ., Ղեւոնդ վրդապետ, Տաճատ վէ Համայեակ քհն.լար, Ստեփան Գարաեան, Յովհաննէս Թօրոսեան, Մկրտիչ Մանուկեան, Գէորգ Թորգոմեան, Տիրան Կիւմուշկերեան, Գէորգ Արսլանեան, Յովսէփ Նուսուֆեան, Արիստակէս Գասպարեան, Պարգև Փափազեան, Յովհաննէս Հինդլեան, Հայկ Խօճասարեան, Կարապետ Խաչատուրեան, Գառնիկ Հայկեան էֆ.լէր վէ կազէթա մուհարրիրլէրի:

Զէվաթը մումայիլէյհիւմին Բաթրիգ Սրբազանըն խանէսինէ վիւրուտինտէ, եանընտա իլք ագչամըը Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ իտէն Տ. Եղնիկ Արքեպ. իլէ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. Դուրեան պուլընմագտա իտի: Խանէ սահիպսի Օր. Մելինէ Րէիզեան պիր նութգ իլէ Բաթրիգ Սրբազանա պէյանը թէպրիքեաթ էյլէմիշ տիր:

Թէքրիմաթը լազըմէ իֆա օլընտըգտան սօնրա, Տ. Համայեակ եպիսկ. աթիտէքի նութգը իրատ էյլէմիշ տիր. «Էրմէնի միլլէթինին քիաֆֆէի արզուլարը միւէսսէր օլմագ վագթը հիւլուլ իթտի վէ սիզ՝ ուզուն միւտտէթտէն պէրու միւնհալ օլան Բաթրիգլիք մագամընա գուտուա իտէճէքսինիզ: Երեսփոխանութիւն պու կիւն սիզի 12 սէնէտէն պէրու սիզէ ինթիզար իտէն Բաթրիգլիք մագամընա տավէթ իտիյօր: Սիզ մէնֆատա պուլընտըղընըզ սըրատա՝ սահիպսիզ վէ պէտպախթ պիր միլլէթ իւզէրինէ տիւշիւնմէքտէ իտինիզ վէ պիր սաատա օթուրըպ, Էրմէնի միլլէթինին տիւչար օլտըղը ֆէլաքէթ իւզէրինէ աղլամագտա իտինիզ:

«Հալպուքի սիզ մէյտա օլմայըպ Քրիստոս կիպի Գողգոթայա չըգմագտա իտինիզ: Սրբազան Հայր, պէն պիր րուհանի օլտըղըմտան, սիզէ պէյան իտէրիմ քի՝ սիզ Քրիստոսըն վազիֆէսինի տէրէօհտէ էյլէտիկինիզ կիպի՝ պիզ տէ պիր Սիմոն Կիւրենացի օլաճաղըզ: Իմտի օրզին մէշագգաթլընըզ խիթամ պուլմըշ տըր: Արզուլարըմըզըն միւէսսէր օլաճաղը կիւն հուլուլ իթմիշ տիր: Էհալի էն միւնասիպինի ինթիխապ իթմէյի պիլտիկինտէն սիզ օ մագամա գուտուա իտէճէքսինիզ քի՝ Կոստալար, Ներսէսլէր վէ Խրիմեանլար օթըրմըշլար տըր:

«Միլլէթ իգթիտարընըզտան թէշվիգ օլընըպ, սիզի իքինճի տէֆա օլարագ օ մագամա տավէթ իտիյօր քի՝12 սէնէ ագտէմ Թէրք իթմիշ իտինիզ: Ճէնապը Հագ՝ Էրմէնի միլլէթինի միւշքիւլաթտան վէ մէշագգաթտան գուրթարմագ իչին սիզէ մուավէնէթ էյլէսին:»

Իզմիրլեան Սրբազան չու սուրէթլէ ճէվապ վէրմիշ տիր: «Էվվէլա Ճէնապը Հագգա թէշէքքիւր իթմէլիյիզ քի՝ պիզի պիլա թէհլիքէ պու մէսուտ սաաթա նայիլ էյլէտի: Երեսփոխանական Ժողով սօն զէմանլարտա օ կիպի թէշէպպիւսաթտա պուլընտը քի՝ չայանը թագտիր տիր: Մէճլիսինպաշա թէպլիղ էյլէտիկի մէմուրիյէթի մէմնունիյէթլէ գապուլ իտէրիմ: Միլլէթ պէնի հէր նէրէյէ տավէթ իթմիշ իսէ օրայա կիթմիշիմ: Միլլէթին աղըրլըղը վէ զայիֆը օլմուշ տըր, պէն պունլարը ումութ... չալըշաճաղըմ: Պունտան պաշգա պէն եալընըզ պու իչէրի պաշա չըգարմազա միւգթէտիր տէյիլիմ, րուհանի վէ ճիսմանի րէֆիգլէրիմ պէրապէր պուլընմալըտըր: Պիզ էլ էլէ վիրէրէք, Էրմէնի միլլէթինին թէրագգըյանա չալըշմալըյըզ: Երեսփոխանական Ժողովա՝ հէր կէօնտէ սուհուլէթ իպրազ իթմիշլէրտէն տօլայը թէշէքքիւրլէրիմի պէյան իտէրիմ:

«12 սէնէ մէնֆատա պուլընտըղըմ սօնրա, միւթէմատիյէն պուլընան հէր կէօնա ումուրը Թէվլիյէտէ չալըշըճաղըմ»:

Պու նութգ ալգըշլարլա գապուլ օլընըպ, մուախխէրէն Բաթրիգ Սրբազան րէֆագաթընտա պուլընանլար էլէ արապալարա օթուրմըշ վէ պու արատա, ճեմարան էրքէք վէ գըզ թալէպէլէրի, մուալլիմլէրի իլէ իքի սըրա իզէրինէ տիզիլմիշ օլտըգլարը հալտէ «Երգ»լէր օգումըշլար տըր:

Մուախխէրէն Բաթրիգը միւշարիլէյհ սահիլ զէվաթ իլէ արապալարա օթըրմըշլար տըր: Պիրինճի արապայա Իզմիրլեան Ս. գարշըլընտա Գէորգ Արսլանեան վէ Ստեփան Գարաեան էֆ.լէր պուլընտըղը հալտէ օթուրմըշ վէ տիկէր արապալարա տախի իսթիգպալէ կիտէնլէր սըրայը միւէյ էյլէմիշլէր տիր: Պու սուրէթլէ Իւսկիւտար իսքէլէսինէ էնիլիպ, օրատան Նիքոմիզէ Խայրիյէնին 52 նօմէրօլը վաբօրը իլէ Սիրքէճիյէ չըգըլմըշ վէ օրատա իսթիգպալ իտէն Էրմէնի վէ ճէմաաթի խալգ ալգըշլար իճրա էյլէմիշլէր տիր:

Թէքրար արապալարա օթըրըլմըշ վէ իքի վարդապետ վէ եասաքճըլար աթլար իլէ Բաթրիգ Սրբազանըն րաքիպ օլտըղը արապանըն էօնինտէն կիթմէքտէ իտիլէր:

Կէտիքբաշա, Գումգաբու տըշարըսը վէ Մայր Եկեղեցի գամբանալարը չալընմագտա իտի: Գումգաբուտա եըղըլան էհալի, եաշասըն նիտա վէ ալգըշլար իճրա իթմէքտէ իտի:

Սօգաղըն հէր իքի Թարաֆընտա քէմէրլէր եաբըլըպ, պիրինին իւզէրինէ «եաշասըն Հիւրրիյէթ, Միւսավաթ վէ Ատալէթ վէ իքինճիսինին իւզէրինէ, «եաշասըն Իզմիրլեան Հայրիկ» եազըլմըշ իտի:

Մայր Եկեղեցինին օրթա գըփուսը թէնվիր իտիլմիշ վէ 60 գատար եր՝ սփոխանլար եէրլէրինտէ օթուրմըշ օլտուգլարը հալտէ, սաաթ սէքիզէ չէրեէք գալարագ Բաթրիգ Սրբազան քիլիսէյէ տուխուլ էյլէմիշ տիր: Ումում էհալի չիտտէթլի ալգըշլար իճրա էյլէմիշ վէ Երեսփ.լար գըյամէն Բաթրիգը միւշարիլէյհի գապուլ իթմիշլէր տիր:

Բաթրիգ Ս. քիլիսէյէ կիրտիկինտէ, Բաթրիգլիք մագամընըն սաղ Թարաֆընտա տուրմուշ վէ Մայր Դիւան իքինճի ասամպլէտա տօգթ. Թորգոմեան էֆ. պիր նութգ իրատ իլէ րէսմը խօշամէտիտի իֆա էյլէյիպ ումում միլլէթ նամընա Բաթրիգը միւշարիլէյհի թէպրիք իթմիշ տիր:

Բաթրիգ Տ. Մատթէոս Ս., Սահմանադրութիւն տէֆթէրինի տօգթ. Թորգոմեան էֆ.նին էլինտէն ալարագ րեսմէ չըգմըշ վէ աթիտէքի նութգը իրատ էյլէմիշ տիր:

(7)

ՊՕԼՕԺԷՆԻԱ

ՐՈՒՍԻԱՏԱ ՔԷԱՅԻՆ
ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱԿԱՆ
ԷՐՄԷՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻ
ՈՒՄՈՒՐ ՎԷ ԽՈՒՍՈՒՍԱԹԸՆԸ
ԹԷՍՎԻՅԷՍԻ ՀԱԳԳԸՆՏԱ
ՆԻԶԱՄՆԱՄԷ ՏԻՐ

ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՖԱՍԸԼ

45 Պէնտ. Էջմիածին Սինօդունտա սուրէթը մախսուսէտէ օլարագ այըրճա պիր պրօկուրոր պուլունուր: Բու պու մէմուր՝ Թարաֆը սէնատոտան (խանի մէճլիսը այան ճանիպինտէն) օլարագ Րուս վէ Էրմէնի լիսանլարընա աշինա, վէ մէսնէտինէ լայըգ մէրթէպէտէ խազինէյի տէվլէթէն մաաշը պուլունան մէմնէտտարան արասընտան նասպ ու թային գըլընըր:

46 Պէնտ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Էջմիածին Սինօդը Պրօկուրօրը՝ ալէլումում Պրօկուրօրլարըն վէզաիֆինի թային իտէն գավանին վէ նիզամաթը ահքեամընա թաթպիգէն հարէքէթ վէ մուամէլէ իտէր: Իշպու մէմուր՝ սուրէթի մախսուսէտէ օլարագ տէսավի վէ թանզիմաթա միւթէալլիգ օլան վէ Սինօդա թագտիմ գըլընան մէվատտա հագգընտա իճրայի նէզարէթ իլէր, վէ Էջմիածին Բաթրիգի էքրէմինին ինթիխապընտա հազըր պուլունուր, վէ տէավիյէ միւթէալլիգ խուսուսաթը՝ ատլիյէ նէզարէթինէ, վէ ումուրը սայիրէյէ այիտ մէվատտը՝ տախիլիյէ նէզարէթինէ արզ վէ Թագտիմ միւպաշէրէթ իտէր: Բէզալիք Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Էջմիածին Սինօդունա այիտ ումուր ու խուսուսաթ հագգընտա Կովկասըն իքի ճիհէթինտէ վագը էյալէթէյն, խանի Կիւրճիսթան վալիլիկինէ միւրաճաաթ վէ տրգը քէյֆիյէթ իտէր:

47 Պէնտ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Էջմիածին Սինօդունտա խազնէտար նամը իլէ պաշգաճա պիր մէմուր մալիյէ մէվճուտ պուլունուր: Իշպու մէմուրը՝ ումուրը մուհասէպէյէ վագըֆ վէ աշինա, վէ ախլագը հաւէն սահապըընտան պուլունան վէ մէնֆիի զամինիյէսինի արամայան րէհապիլինտէն եախօտ ավամտան օլարագ, պիզզաթ Սինօդ քէնտիսի նասպ վէ թային իտէր Էջմիածին մանասթըրընա այիտ մէմիւսթէմնա օլմագ իւզրէ, եալընըզ Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Էջմիածին Սինօդունա րաճի պուլունան վարիտաթը նուգուտ՝ խազնէտարըն Թահթը նէզարէթ վէ խաֆըզասընտա տըր:

48 Պէնտ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէր Սինօդը խազնէտարընա՝ Սինօդը մէզքիւրէ այիտ մէպալըղըն ախզ ու գապզ վէ մուհաֆազասը, վէ Սինօդը մէզքիւրուն հէօվմիյէ զապթնամէլէրինտէ նիզամը տայրէսինտէ օլարագ թային գըլընան սօլտա վէ իգթիզասընա կէօրէ սուրէթի սարֆը՝ իհալէ օլունուր:

Զէյլ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Էջմիածին Սինօդու՝ խազնէտարընըն հէտը մուհաֆազասընտա օլան քիաֆֆէյի նուգուտը մէվճուտէ վէ տէֆաթիրին ույէթ ուլթէզգիքինէ մահ պէմահ եօլուլ իլէ քէսպի վուգուֆ իլէ, օլ պապտէ իրայէ գըլընան չէյլէրի զապթնամէյի հէօվմիյէլէրինտէ գայտ վէ իշար իյլէր:

49 Պէնտ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Սինօդունա այիտ օլան քիաֆֆէյի մէսարիֆաթ վէ վարիտաթ վէ նուգուտ տէֆաթիրի իգթիզասը վէճհ իւզրէ, խազնէտար ինտինտէ հըֆզ օլունուր: Իշպու տէֆաթիրին գայտէսինէ թէվֆիգան, Լուսաւորչական Էրմէնիլէր Սինօդընա մախսուս մէօհր իլէ մէմհուր, վէ ագալալարընտան իքի զաթ իլէ Պրօկուրօրըն խաթթը տախի իլէ միւմզա վէ սուրէթի րէսմիյէտէ մուսատտագ պուլունմասը իգթիզա իտէր:

50 Պէնտ. Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Սինօդունտա այիտ քեաֆֆէյի նուգուտըն վէ էմվալ վէ էմլաքը մէզքուրէյէ տայիր խազնէտար նէզտինտէ մահֆուզ պուլունան սէնէտաթըն Թագըմը իլէ Սինօդըն ագտը իճթիմա իյլէմէքտէ օլտուղու մէճլիս օտասընտա, այըրճա պիր սանտըգ տէրունինտէ օլարագ մուհաֆազասը իգթիզայը մաալահաթտան տըր: Իշպու սանտըգ իւչ նէվ այրը քիլիտ իլէ գափանմագ վէ Լուսաւորչական Էրմէնիլէրին Սինօդու մէօհրիւ իլէ թէմհիր գըլընմագ, վէ անախթարլարտան պիրիսի՝ խազնէտար նէզտինտէ, տիկէր իքի անախթարլարտան պէհերի Սինօդ ազալարընտան օլան, վէ ումուրը մուհասէպէթէզքիրիլ խուսուսուն էօնտէրիլէնէ մուհավվէլ գըլընան իքի նէֆէր զաթըն իւմինինտէ մահֆուզ գալմագ, վէ սանտըղըն հէր աչըլըչ գափանըլմասընտա իշպու ազալարըն քեաֆֆէսի հազըր վէ մէվճուտ պուլունմագ իգթիզա իտէր:

51 Պէնտ. Սինօդա մախսուս օլան իշպու սանտըգ տէրունինտէ լիւզումսուզ էշխաս մէպալիղի քիւլլիյէ պուլունմամասընա տիգգաթ վէ իհթիմամ էյլէմէք, վէ նիզամը վէճհ իւզրէ մէպալիղը մալիւմէյի ֆայիզէ վէրէրէք, արթըրըլմասը զըմնընտա Լուսաւորչական Էրմէնիլէր Սինօդընա արզը թէքլիֆ իթմէք՝ խազնէտարըն վազիֆէսի իգթիզասընտան պուլունտուղու կիպի, մէպալիղի մէզպուրէնին էֆրատա իթթասընա միւսաատէ իյլէմէք տախի հալըղը օլ վագըթ ճայիզ օլուր, նէ զէման քի, Սինօդ պունու խայըրլը վէ միւնասիպ աատ իտէր, վէ վէրիլէն մէպալաղ մազպութ պիր րէհին գարշըլըղը իլէ թէսմին գըլընըր:

(Տէվամը)

«Աստնապետ վէ երեսփոխան էֆէնտիլէր,

«Սահմանադրութիւն իւզէրինէ ուլուս իթմէքտէն էվվէլ մէճլիսինիզէ վէ ումում միլլէթէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէք իսթէրիմ: 12 սէնէ մէնֆատաա պուլունտուղում սըրա, ավտէթիմտէ Պիյրութ-տա, Իզմիրտէ, Եաֆատա, Տէրսաատէէտ-տէ Թիւրք վաթանտաշլարըմըզտան, Բում մէթրոբօլիտլէրտէն, Եահուտի խախամպաշըլարտան, Տէրսաատէէտ Թիւրք էրքէք վէ գատընլարտան Բում բաթրիգլիկտէն, Եահուտի խախամպաշը գայմագամընտան վէ ումում էրմէնի էհալիսի թարաֆընտան կէօրտիւկիմ թէվէճճիւհէ մուգապիլ պէյանը թէշէքքիւր իթմէկէ պիր վէսիլէ պուլամատըմ: Իշթէ պէն շիմտի պունլարա մէճլիսինիզտէ պէյանը թէշէքքիւր իտէրիմ:

«Էրմէնի միլլէթի մուսավաթ, ատալէթ, վէ հիւրրիյէթ իւզէրինէ միւէսսէս Օսմանլը մէշրութիյէթը իտարէսինին պիր գըսմընը թէշքիլ իթմէքտէ օլուպ, պու նօգթէի նազարտա պիզ տախի պու վասըֆ մէմլէքէթին թէշքիլաթը մէշրութիյէսինէ չալըշմալըյըզ: Պու հալա իւզէրինէ մէվզու օլան ուխուվվէթի գուվվէթլի թութմալըյըզ վէ մէմլէքէթին թէրագգը վէ ինթիզամընա չալըշմալըյըզ: Մէմալիքը Օսմանիյէտէ սաքին գավմլարըն իթթիհատը վէ սիւքունէթի թէրագգըսը իչին պունա միւթէվագգըֆ տըր:

«Էրմէնի միլլէթի վէ երեսփոխանլար պէնի պու Սահմանադրութիւն իւզէրինէ ուլուս իթմէյէ տավէթ էյլէտիքլէրի սըրատա, պու գանունըն մուհաֆազասը չիւզումըզը հըսս էյլէմէքտէ տիրլէր: Պէնտէն տէ գանունըն հագգընտա պու արզու վէ խահիշի թալէպ իթմէքտէտիրլէր, վէ պէն տէ պու գանունը հէր կէօնա թէհլիքէտէն սիւքունէթ թութմալը մէճպուրըմ քի միլլէթ վէ վարչութիւն իւզէրինէ հիւքմ էյլէյէճէք տիր: Պէն Ուխտը պու խըզահաթլարըլա ամիլյապարիմ:

«Թէզա բուհանի ըխտէրլէր վէ պիրատէրլէր, պիզ քէնտի մէվզըլըզըն նիւքթէլէրինտէ պուլունմալըյըզ: Ինթիզամ իչին էն պէօյիւք նիւմունէի պիզ իպրազ իթմէլիյիզ: Բուհանի պիրատէրլէր, Էրմէնի քիլիսէսինի քէնտի մուգատտէսիյէթինտէ մուհաֆազա էյլէմէլիյիզ:

«Իշթէ չու չէրաիթ տաիրէսինտէ պէնիմ կիպի զայիֆիլ վիճտան վէ միւսին պիր քիմսէյէ Բաթրիգլիք մագամընըն թէվտի խուսուսլարընտա թօլայը, սիզէ պէյանը թէշէքքիւր իտէրիմ: Սիզի չու էմնիյէթինիզտէն տօլայը նօլմայաճագսընըզ, ֆագաթ պէն նօլընըզ հիչ պիր շէյ նարամամ, սիզ պանա մուավէնէթ իթմէլիսինիզ քի, մաթլուպ օլան թարիգէ կիրէպիլէյիմ:

Սիզէ տախի ատտնապետ էֆ., թէշվիգաթըզ սէօզլէրինիզտէն տօլայը, պէյանը թէշէքքիւր իտէր, վէ օ սէօզլէրին պանա պէօյիւք պիր գուվէթ օլտըղընը պէյան իտէրիմ:

«Բիլիւզ Մէճլիսը օլմազ սըֆաթըլյա քիլիսէ վէ միլլէթ պէնի նէրէյէ ճէլպ իտէրսէ օրայա կիթմէյէ հազըրըմ: Պու կիւն սիզ պէնի Բաթրիգլիք մագամընա ճէլպ էյլէտիկինիզտէ 1894 տէկեմպէր 21 տէ պէյան իթտիկիմի շիմտի տէ թէքրար իտէրիմ: Անճագ հէման այնը բաատէտէ օլուպ, պէն Ճէնապը Հագգա թէվէքքիւլէն վէ մէճլիսինիզին մուավէնէթինէ պէքլէյէրէք պիր քէրրէ տաահա ուլուսը իճրա էյլէմէքտէյիմ: Հալպուքի պէնիմէ պէրապէր ճիւմլէնիզ տէ պու գանունա իթաաթ իթմէկէ Ուխտ իթմիշ օլաճագսընըզ: Էրմէնի միլլէթի 500 սէնէտէն պէրու հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ գարշը սաատագաթընը մուհաֆազա էյլէմիշ տիր: Պու կիւն տախի Օսմանլը հիւքիւմէթը մէշրութէսինէ սատըգ օլմագ լազըմ տըր:

«Հիւքիւմէթը մէշրութէյէ սատըգ օլմագլա, պիզ քէնտիմիզէ սատըգ օլըրըզ, զիրա պիզ օ հիւքիւմէթը մէշրութէնին պիր գըսմընը թէշքիլ իտէրիզ: Բաթրիգլինիզ իլէ պէրապէր միւթթէհիտէն չալըշմալը անտ իթմէլիսինիզ: Իմտի անտըմը տինլէյինիզ:

Բաթրիգը միւշարիլէյհ սեղանա տէօնտիւ վէ պաշընը աչարագ աթիւթէքի ուխուտը իթմիշ տիր:

«Ճէնապը Հագգ էօնիւնտէ վէ միլլէթ Մէճլիսը միւվաճէհէսինտէ, հիւքիւմէթը մէշրութէյէ վէ միլլէթիմէ սատըգ գալմագա վէ գանունինամէյի միլլիյէնին թէմամէն իճրասընա անտ (ուխտ) իտէրիմ»

Պու սէօզլէրտէն սօնրա ալգըշլար իճրա օլունըզ, Տեղապահ Սրբազան Բաթրիգլիկ «սասա»ընը միւշարիլէյհէ թէսլիմ իթմիշ վէ Բաթրիգ Սրբազան թէշէքքիւր էհալիյէ տէօնիւպ,

«Իշթէ Ճէնապը Հագ հուզուրընտա իթտիկիմ անտը իշիթթինիզ: Նէ գատար ճաղասամ, սաատագաթլա մուհաֆազա իտէճէյիմ, սիզ տէ մուհաֆազա իթմէլիսինիզ»:

Պահպանիչտէն սօնրա գ-պիրլէր «Արի Աստուած հարցն մերոց» երգինի օգրումըշլար վէ Բաթրիգ Սրբազան բամ իւզէրինէ ումում բուհանիլէրին թէպրիգաթընը գապուլ իտէ-պ, ալաղը էնտիշ վէ քիլիսէ օրթասընտա պուլընան ախթառ օթըրմըշ տըր: Ումում Երեսփոխանլար կէլիպ սըրա իլէ էլինի էօփմիւշլէր տիր:

Պատէճու Հմայեակ էֆ. Արամեանց չու նութգը իյրատ իթմիշ տիր.

«Սէվկիլի վաթանտաշլարըմ,

«Արթըգ հէր չէյ խիթամ պուլտը, բիւթ. Բաթրիգ Իզմիրլեան Սրբազան հազրէթլէրի բաթրիգլիգ մագամը աճիլինէ տավէթ օլընտը: Ավամը նաս միյանընտա տէվէրան իտէն պիր չայիա հէր չէյին խիթամ պուլտըղընը իֆհամ իտիյօր իտի: Խայր, սէվկիլի վաթանտաշլարըմ, հէր չէյ խիթամ պուլմըշ տէյիլ, իլլա ասըլ իչէ եէնի իպթիտար օլունըյօր. իշթէ պունտան սօնրա տըր քի, Բաթրիգ բիւթիւ. էֆ. հազրէթլէրի հայաթը թազէ վէ թէճճտիտէտի հէնուզ իհտաս օլընան պիր մէմլէքէթտէ մէհամը իտարէյի էլէ ալմագա տավէթ օլընըյօր: Էվվէթ, Գանունը Էսասինին իլանըլա հէր չէյ խիթամ պուլմատը. Գանունը Էսասի իլանընտա չօգլարը արթըգ հէր չէյին խիթամ պուլտըղընա զահիպ օլըրլար: Ալլահ վէրէ էօյլէ օլսա իտի. ֆագաթ պիլաճիւմլէ Թարիխը միլէլը միւթթէճէտտինէ հիւրրիյէթին քէմալը միւթէյագգըզանէ վէ ինթիզամը լազըմը իլէ հիւսնը մուհաֆազա օլունմամասընտան տօլայը միւէլլիմ վագաալարը չամիլ օլան հազին էմսալլէրինի պիզէ իրաէ վէ իսպաթ էյլէյօր: Խասասը հիւրրիյէթի տէրք իթմէյէն վէ անը մուհաֆազա իթմէք պիլմէյիւպ լազըմ օլտըղը գատար պունա զայրէթ իթմէյէնլէրին պաշընա վէրիլէն հիւրրիյէթ՝ մահզա պիր պէլա օլուր: Թէքրար իտէրիմ, Ալլահ վէրէ տէ՝ տիկէր միլլէթլէրին պաշընա օյնանմըշ օլան օյունլարը՝ պիզիմ պաշըմըզտա թաթպիգ օլունմասըն: Պաշըմըզտա անճէնին (երկաթեայ) պիր Բաթրիգիմիզ, վար.ճ.ն. եաչասընլար, ալգըշ վէ նիւմայիշ էհալիսի, պունտան սօնրա վահի սէօզլէրի պէրթարաֆ իտէլիմ: Ասըլ իչէ թէշէպպիւսա իտէլիմ: Անճէնին Բաթրիգ իլէ սիզին արանըզտա զայրը գապիլը ինթիզամ պիր տէմիր զինճիրէ պաղլանմագ սահասը կէլիպ չաթմըշ տըր: Իշթէ մահզա պու բայլէթի սամիմիյէ սայէսինտէ ասըլ հիւրրիյէթէ մազհար վէ տախիլ օլաճագըզ:

«Մէպուս էֆէնտիլէր,

«Վազիֆէնըզ զայէթ պահալը տըր. գալպիմին ամագընտան նէպվէան իտէն չու սէօզլէ խաթէմը մէզալ էյլէրիմ:

«Եաչասըն Իզմիրլեան Սրբազան,

«Եաչասըն միւշարիլէյհին անճէնին վէ զայրը գապիլը մագհուր միլլէթը: (Շէտիտ ալգըշլար):

«Եաչասըն օ վաթան քի, էվվէլճէ անըն էօյլէ էվլատլարը իտէն, պունտան սօնրա էօզ էվլատլարը վէ Օսմանլը պէօյիւք վաթանլա միւթթէֆիք ու մաղրուր օլաճագըզ»: (Ալգըշլար):

Ազատեան Տ. Հմայեակ քահանայ տախի պիր նութգ իյրատըլա 12 սէնէ էվվէլ Իզմիրլեան Հայրիկին Բաթրիգլիք մագամընա տավէթլէ իսթիպտատ մէզալիմ ալթընտա միլլէթ ու տէվլէթէ գարշը հէր իթտիկի խահիշլէրի իճրա իտէմէտիկի վէ Էրմէնի միլլէթիլէ քիլիսէսինին պագա վէ տէվամը մահզա գարտաշլըգ վէ իթթիհատը միլլէթլէ վուգու պուլտըղը, վէ պունը նէ իսթիպտատ, նէ զըլըմտան վէ մէնֆա վէնէ տէ գաթլը ամմ վէ գըլըճ գահր իթմէյէճէկինի պէյանըլա «եաչասըն Էրմէնի միլլէթի, եաչասըն Բաթրիգ Հայրիկիմիզ» նիտալարըյլա սէօզլէրինէ խիթամ վէրտի,

Բաթրիգ տեղապահը Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազան մուախխէրէն իտարէի քէլամա ալարագ, պէրվէճհը աթի իյրատը նութգ իթթի:

«Շախսըմ կիպի էհէմմիյէթսիզ օլան քիւչիւք պիր վալիյէթէ իյֆա իթթիմ: Հալպուքի իշպու վազիֆէնին պէնիմ իչիւն քըսմըլէն ֆիւթուհաթ մանէասընը անտըրան պիր չէյ իլէ վուգու պուլտըղընա մէմնունըմ. պու մէսէլէտէ վէ իսթէհաճ սէթալարընը իշիթթիկիմտէ բ՞յզամպէրին «Աթալէթին սաքին օլտըղը մահալլէր զայրը գապիլը թէճավուզ տըր» սէօզիւնէ հագգ վէրիյօրըմ:

«Պու չաչաալը մէրասիմտէ հէր չէյտէն էվվէլ ատալէթ հիւքմրան օլույօր, պու ֆիւթուհաթ այնը զէմանտա միլլէթին տէ ֆիւթուհաթը տըր: Բաթրիգլիք սասասընը եէտինիզէ թէսլիմ՝ միլլէթ պէնի թէվքիլ էյլէտի. պու սաս՝ հագգաանիյէթին էլինէ վէրիլմիւշտիր, պիր չօգ գըյմէթտար ավանիլի գըրտալըտըր: Լաքին սիզին էլինիզտէ ֆէյզտար օլուր, տալլանըր վէ պիր գուվվէթի հայրէթէֆզա իլէ նէչվ ու նիւմա պուլուր. իշթէ պու սաս պիզտէ միւճրիզէլէր իճրա իտէճէք տիր:

«Պու կիւն պուլընտըղըմըզ չու հալատէն՝ ֆ՛լոագիգա պիր մուհարէպէ պաչլանըլըճընը անլըյօր տէյու մուլինէպիլիրիզ: Հալպու քի պունտան սօնրա էսքի մաթէմլէտէ օլմայըրըզա գանլըյըմ, 32 սէնէ էվվէլ գաթը բիւթպէթրքնահիլէրի Ս. Էջմիածին Մայր Տաճարընտան ավտէթինիզտէ պէն խըմ քի սիզլէրէ զարիֆ պիր սէսա իլէ տէսիմ, «Սիզ, Սրբազան, Դրախտըն պուլընտուղու մէմլէքէթտէն ավտէթ իտիյօրսընըզ, պիզէ պիր չիչէք օլսուն կէթիրմէտինիզ մի»: Պէն էօյլէ զաննիտիյօր իտիմ քի, օ թարաֆտան կէլէնլէր ալարագ մէսրուրիյէթի համիլէն կէլիրլէր իտի: Հալպու քի սիզի մահզուն կէօրտիւկիմտէ, սիզին տախի մաթէմտէ օլտուղընըզա հիւքմ իթթիմ: Շիմտի իսէ պու խաթամը ալէնէն թաահիր իտիյօրըմ:

«Պինաէնալէյհ չէրէֆ վէ իֆթիխար օ վաթանա քի հիւրրիյէթ պայրագընը իլա իլէ, էվլատլարընը չէնլէնտիրիր, զայը զապիլը ֆէրամուչ հիւրմէթ՝ օ չէհիտլէր՝ քի էյաթի մէզալիմ ալթընտա թէլէֆ օլտուլար լաքին ձնլար տայմա պէրհայաթ գալաճագլար: Միլլէթիմիզին եէտը իտարէնիզ վէ Ճէնապը Հագգըն հըմայէսի ալթընտա մէսուտ վէ ֆէյզտար օլմասընը թէմէննի իտէրիմ:» (Ալգըշլար)

Տօգթ. Թորգոմեան էֆ. պու նութգ լարըլա մէճլիսին գարարնամէսինի իլան էյլէմիշ պէրապէր, Դաշնակցութիւն հէյէթի ազասընտան Ակնունի էֆ. աթիտէքի նութգը իյրատ էյլէմիշ տիր.

«Թէմալը ինծիրամլա վէ մէմնունիյէթլէ բաթրիգլիք մագամընա ավտէթինիզի պու քիլիսէտէ վէ էրմէնի միլլէթի հուզուրընտա թէպրիք իտէճէկիմ: Դաշնակցութիւն հէյէթի ազասընտան պուլընմաղըլա Թիւրքիատաքի սայուղայ բէթինիզտէն տօլայը հագգընըզտա պէօյիւք պիր միննէթտարըզ. հըսս իթմէքտէյիմ վէ պու սուրէթլէ հըսսիյաթը ինթիրամքարանէմի պէյան իտէրիմ:

«Մէմնունիյէթիմի տէ պէյան իտէրիմ, զիրա Երուսաղէմտէն Տէրսաատէթէ վէ Իսքիւտարտան Բաթրիգխանէյէ ավտէթինիզ՝ պու մէմլէքէթտէ հիւրրիյէթ իչիւն պիր նիշանէ տիր: Պու հիւրրիյէթ պուլընմասընընտան, իսթիպտատ 30 սէնէ իճրայի հիւքմ էյլէտի վէ պունըն նէթիճէսի օլարագ սիզ տախի թէպիտ օլունտունըզ:

«Իքի այ էվվէլ Թիւրք վաթանտաշլարըմըզ իլէ պէրապէր իսթիգպալէ կէլտիկիմիզտէ, հիւրրիյէթ իչիւն վուգու պուլան չու թէշէպպիւսին տայիմի վէ տէվամը օլաճաղընա էմին իտիք: Իմտի իսմիթէլէրիմիզ պօշա չըգմագտա տըր: Զիրա իսթիպտատըն տիւշտիւկինի կէօրիյօր իտէք տէ, քէամիլէն մահվընա հիւքմ տէմէմյօրըզ: Պինաէնալէյհ իսթիպտատա գարշը ճէնկլէշմէք ճիւմլէմիզին վազիֆէմիզտէն տիր:

«Շու գատար պէյանաթտան սօնրա պէն պիր չէյ իլավէ իթմէք իսթէմէմ. անճագ բէֆիգլէրիմ թարաֆընտան չունը պէյան իտէճէյիմ քի, կ՛րէք պուրատա վէ կէրէք Էջմիածինտէ սիզ թէսսիւֆ վէ միւչքիլաթ տէվրլէրինտէ պուլընտըղընըզ: Էջմիածինտէ վանքըն խարապ բուհանիլէրին ախլագը պոզըլմըշ վէ հիւքիւմէթին բուսէլը զահրըէտէ ուսուլը մէշրութէյէ տօղրու, հալպուքի, գալպին ճնա մուխալիֆ օլարագ պուլանտըղընըզ վէ էրմէնիլէրէ վէ Էջմիածինէ գարշը կէօրէճէքսինիզ: Պու չէրաիթ տաիրէսինտէ սիզ Էջմիածինէ կիթմիշ չալըշտըղընըզ:

«Դաշնակցութիւն հէյէթի, Կաթողիկոս վէ Բաթրիգ ումուրընա միւտաախէլէ իթմէյէճէք, հալպուքի սիզ միւչքիլ մէվգըլարտա պուլընտըղընըզտա Դաշնակցութիւն սիզէ մուավէնէթ իտէճէք վէ պիզ իսթիպտատա գարշը համլէքէթլէ ճանըմըզլա բուհումըզլա ֆէտա օլուպ, սիզէ մուավէնէթէ հազըրըզ:

Իշթէ չու պէյանաթլա նութգըմա խիթամ վէրիր վէ Իզմիրլեան Նամընա մէրպութ օլան սէսաի ատալէթին կէրէք պուրատա վէ կէրէք Էջմիածինտէ իչիտիլմէսինի արզու իտէրիմ: Եաչասըն Բաթրիգ Իզմիրլեան:»

Պ. Ակնունինին պու նութգընտան սօնրա ալգըշլար վուգու պուլըպ, միւշարիլէյհ քիլիսէտէն տըշարը չըգաճաղը սըրատա, Ազգէրայ վէ Շահզատէ բօլիս միւթթէհիտի Մէհմէտ Էմին պէյ պիր նութգ իյրատ իթմիշ տիր. «Միլլէթին թէճալիսի տէվլէթէ իթաաթ իթմէքլէ օլուր: Իզմիրլեան էֆ. հազրէթլէրինին թէքրար Բաթրիգլիք մագամընա կէլտիկինտէն տօլայը սիզլէրի թէպրիք իտէրիմ: Բիզա սիզլէրի տէ իպթիտայի մէմուրիյէթինիզտէն պէրու միլլէթէ իթմիշ օլտուղընըզ ֆէտաքարլըգլարտան տօլայը թէքրար Բաթրիգլիք մագամընա տավէթ օլունմասընըզտան տօլայը թէպրիք իտէրիմ:

«Պիր քէրրէ տիւշիւնէլիմ քի ճիւմլէմիզ հազրէթը Ատամ վէ Եւատան նէթիճէմիչիզ, տիմէք հէպիմիզին տէ իպթիտայի զուհուրի պիր տիր: Վէ ճիւմլէմիզտէ պիր վաթանըն էվլատլարըյըզ, պինաէնալէյհ հէպիմիզ պու վաթանըն թէրագգըսընա պիրլիքտէ չալըշմալըյըզ, վէ հիւքիւմէթէ վէ միլլէթէ իչիւն չալըշմալըյըզ: Ճէնապը Հագգ գուվվէթ պաղըշ իտէր:»

Պու սէօզլէրի մուգապիլ Իզմիրլեան Սրբազան թէշէքքիւրաթընը պէյան էյլէմիշ վէ հուզզար տախի ալգըշլար իճրա իտէրէք, Բաթրիգը միւշարիլէյհ քիւլլիյէթլի խալգ իչինտէ կիւճ հալ իլէ Բաթրիգխանէյէ չըգմըշ վէ օրատա պիր ումում հազըրունըն, Բաթրիգխանէ մէմուրլարընըն, կազէթա մուհարրիրլէրինին թէպրիքաթընը գապուլ էյլէմիշ տիր:

* Օսմանլը Իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմիյէթի ազասընտան պահրիյէ ֆէրիգլէրինտէն Ֆուատ փաշա, Նիյազի պէյին պիրատէրի վէ սաիր զէվաթ իլէ տիւն ազգամ Բաթրիգխանէյէ կէլէրէք, Բաթրիգը միւշարիլէյհի թէպրիք իթմիշլէր վէ պիր միւտտէթ միւսահաբէտէ պուլունարագ, Իզմիրլեան Ս. մէշրութիյէթը իտարէյէ սատագաթլա պուլընմասընա վէ Թիւրք վէ Էրմէնի գավմը արասընտա մէվճուտ ուխուվվէթը արզու էյլէմիշ տիր:

Բաթրիգ Տ. Մատթէոս Ս. հազրէթլէրի տիւն ազգամ Երուսաղէմատարնա գալմըշ, վէ պու սապահ Բաթրիգխանէյէ կէլէրէք, ումուրը ճարիյէ իլէ մէշղուլ օլմագա պաշլամըշ տըր:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԻՆԹԻԽԱՊԸՆԱ ԹԵՇԵՊՊԻՒՍ

ՏԷՕՐԹ ԷՍԱՄԻԼԻ ՃԵՏՎԷԼ

ՄՈՒԽՊԻՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՄԸԶԸՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖԸ

13 Նոյեմբեր 1908

Պու կիւն Մայր Տաճարտա հէր թարաֆտան թօպլանմըշ օլան բուհանի վէ ճիմաանի Պատգամաւորլար հուզուրընտա Կաթողիկոս ինթիխապընա թէշէպպիւս օլընըպ 78 րէյ իխթիրազը իլէ աթիտէքի ճէտվէլ թէրթիպ օլընմըշ տըր:

	Րէյ
Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ	78
Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան	60
Տ. Մեսրոպ արքեպ. Սմբատեան	35
Տ. Գրիգորիս « Դաանակեան	35

Եարըն գաթի ինթիխապ իճրա օլընըպ 2 էսամիլի ճէտվէլ թէրթիպ օլընաճագ տըր: Դ. Վ.

ՃԵՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ.—Պալէատէքի իզահաթտան, ինթիխապըն խաֆի մի ալէնի մի օլճաղը օլընտըղը անլաչըլամայօր վէ Տէրսաատէթտէն կիտէն պատգամաւորլարըն իճիչէր րէյ իլէ իչթիրաք իթմէյէճէքլէրի, տէ թէշէյյիւսին իթմէյօր:

Շու հալտէ պու կիւն գաթի ինթիխապ իճրա օլընաճագ 2 էսամիլի ճէտվէլ թանզիմ իտիլէճէք վէ պու նէթիճէ պագար էրթէսի կիւնիւ իլան իտիլէպիլէճէք տիր:

Տիւնքի ինթիխապտա, Բաթրիգը սաալըգ անճագ 9 րէյ ալապիլմիշ տիր:

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Հանգուցեալ Տիկին Էօկսաի (ի Մանչէսթըր) յուղարկաւորութեան աթթիւ փոխան ծաղկեպսակի 40 ղշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Ազն. Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Գույումճեան ի Մանչէսթըր:

ԹԱՇՐԱ ԱՊՕՆԷԼԷՐԻՄԻԶԷ

Թաշրատա մուգիմ միւհթէրէմ ապօնէլէրիմիզտէն ապօնըման վաքէլէրի խիթամ պուլանլարա իքի իւչ տէֆա իխթար իթթիքտէն սօնրա էլան պէտէլը ապօնըմանլարը կէօնտէրմէյէնլէրին կազէթալարը գաթ իտիլէճէկի պէյան օլունըր:

Աճէնթէլէրիմիզ նէզտինտէ պուլունան մաղպուզլարըն տախի պիր ան էվվէլ թէսվիյէ իտիլմէսի ըճա օլունըր:

ՍՈՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ՍՕՖԻԱ, 14 նոյ.— (Պուլկար Թէլէկրաֆ աժանսընտան). Իսթանպօլտա, Շարգ չըմէնտօֆէր հիսսատարլարընըն թէտավիւլը իչիւն, հիւքիւմէթ թարաֆընտան Պուլկար տէվլէթ չըմէնտօֆէրի տիրէքթօրը Մ. Նօրֆօֆ իլէ նաֆիա միւսթէշարը Մ. Պօչքօֆ մուրախխաս թային իտիլմիշլէր տիր:

Զէվաթը մումայիլէյհիմ պու կիւն Իսթանպօլա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէկլէրի կիպի, տիկէրլէրի եարըն հարէքէթ իտէճէք տիր:

ՍՕՖԻԱ, 13 նոյմ. — Իսթանպօլտա մուգիմ, Պուլկար տէլէկէլէրինին պուլունմասը կէօնտէրիլմիշ օլան սօն բափօրլար օ գատար զայրի միւսաիտ հալտէ տիր քի, Պուլկարլար մէհաֆիլի բէսմէսէսինտէ չիմտիտէն մուզաքէրաթըն գաթը արզու էտիլմէքտէ տիր:

Պինաէն ալէյհ, հիւքիւմէթ տէվայիրինտէ հարպ արզուսը ճէրէյան իթմէքտէ օլուպ, հաթթա պու պապտէ նութգ իյրատ իտէնլէր միւճհուլ տէմօգրաթ օլմալարըյլա իքի գաթը, շիմտիյէ գատար հարէքէթի սուլհճույանէ կէօսթէրմիշ օլան հիւքիւմէթը թագիպ վէ մուախազէ իլէ պէրապէր, ահվալին միւզաքէրաթընը նազարը տիգգաթա ալարագ, Բրէննսին մուվաֆագաթընա լիւզում կէօսթէրմէքսիզին թէտապիրի լազըմէ իթթիխազընը պէյան իթմիշլէր տիր: Եարըն նազըրլար ահվալի հազըրէ հագգընտա միւզաքէրէ իտէճէքլէր տիր:

ՎԻԷՆՆԱ, 14 նոյ.— Պօսնա-Հէրսէքին իլհագընը միւպէյյին իմբէրաթօրգրալըն իչարընա ճէվապէն Զարըն պիր թէլկրաֆ, միւշարիլէյհ իմբէրաթօրզըն թագաիմ իտիլմէք իւզրէ, պու կիւն էօյլէնտէն սօնրա. Բուսիա մասլահաթկիւզարը մարիֆէթիյլէ, Ավուսթուրիա Մաճարիսթան Խարիճիյէ Նազըրը Պարօն տ՛Էրէնթալա թէսլիմ իտիլմիշ տիր:

ՔԻՐԱԼԸՔ ԽԱՆԷ

Պէյօղլունտա Սագըզ-Աղաճը ճիվարընտա գարանլըգ սօգագտա պէհէրի 6 չար օտալը 2 պապ խանէ Թալէպլէրինին Թարլա-Պաշընտա 138 նումրօտա Մկրտիչ էֆ. էնքսէրճեանա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի: 8—2

ԹԻՃՃԱՐԻՅԷ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ

ԹԻՃԱՐԷԹ ԲԻԱՑԱՍԸ

ՊՈՒՂՏԱՅ			Բարա
Պիրինճի	պէյազ օգգասը		52-
Իքինճի	»	»	50-51
Մախլութ		»	49-
Զավարըը		»	-47
Սէրթ պիրինճի		»	-53
» օրթա		»	51-52
Մախլութ սէրթ		»	50-

Պու կիւն 9 վակօն Անատօլը վէ վակօն Բումէլի պուղտայը վիւրուտ իթմիշ տիր:

ՈՒՆ		Ղրշ.
Եէրլի գըրմա Ա. չուվալ		99-
» » Բ.	»	97-

ՔԷՔԷՔ

Օգգասը 19½ — բարա:

ԱՐՊԱ		
Տանիւպ	քիլէսի	15½-16
Բումէլի վէ Մէրսին		15-15½
Մըսըր էթրաֆ իսկէլէլէրինտէն վապօրա թէսլիմ բարա		34½-35
Եէրլի սարըճա իչիւն	»	35-

ՔԱՄՊՈՒՔ ԲԻԱՑԱՍԸ

Լիվրբուլ 15 Հոկտ.

Յուլիս օգոստ.	4.64
Հոկտ. նոյեմ.	4.60

ՊՈՒՂՏԱՅ ԲԻԱՑԱՍԸ

15 Հոկտ.

Նիւ-Եօրգ հազըր			101.3.4
»	յուլիս իչիւն		105.3.4
»	փետր.	»	103.3.4
»	սեպտ.	»	102.1.2
Լիվրբուլ հազըր			
»	սեպ.	»	7.4.3.4
»	յուլիս	»	7.5.7.8
Չիգակօ հազըր			
»	սեպտ.	»	95.
»	յուլիս	»	9.5.12

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՈՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 13 Նոյեմ.

Ինկիլիզ էսհամը Ինկ, լիր.	84.56
Օսմ. էսհամը Ինիֆիէ	91.50
» » » գարանթը	91.50
Օսմանլը Պանգասը	18.37
Բուսս 4 %	84.75
Պուլկար իսթիգրազը	101.50
Գամպիօ Բարիզ 10 այ վատէ	25.26

Բարիզ 13 Նոյեմ.

Գօնսօլիտէ Ինիֆիյէ աչըլըշը	91.17
» » գարանթը	91.67
Ֆրանսըզ էսհ. 3 % ֆր.	096.65
Բումէլի չըմէնտօֆէրի	175.
Օսմանլը բէժիսի էսհամը	382.
» Պանգասը	713.
Բուսս 4,5 1906	99.65
Գրէտի Լիօնէ	1206.
Իթալիա էսհամը	104.
Սբանեօլ	97.12
Թրանսվաալ	62.75
Գամպիօ իւչ այ վատէ	25.95

Վիէննա 13 Նոյեմ.

Լօնտրա իւզէրինէ Գամպիօ	239.55
Բումէլի չըմէնտօֆէրի ֆր.	179.70
Օսմ. Բէժի ագսիօնը ֆր.	358

Պէրլին 11 Նոյեմ.

Բում. չըմէնտօֆէր (մարք)	143.20
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20.330

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Ինիֆիյէ տիւն աչ. գար.	100.09
» » էն եիւքսէք	100.12
» » էն աչաղը	99.32½
Պու սապահ աչըլըշը	100.18
Բում. չըմ. աչ. գարանթը	175.½
» » էն եիւքսէք	175.½
» » էն աչաղը	174.⅞
» » աչըլըշը	174.⅞
Բէժի ագսիօնը Լ. Օս.	17.20
Նէճիֆ Քէօֆա Թրամվայ չիրքէթի հիսսէ սէնէտաթը Լ. Օ. 2	

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Թրամվայ	08.05
Ժուլիանա	4.10
Օպլիկասիօն Թրամվայ	485.
Ասիւրանս Օթօման	3.90
Լօրիօմ	59.
Պանք Նասիօնալ տը կրէս	411.
Թրանսվաալ	61.
Զաթրէթ	20.
Գրէտի Ֆօնսիէ էժիբսիէն Ա.	280.
» » » Բ.	249.50
Բըլաթըմ Թահվիլաթը գ.գ.	433.
Պալեա	426.
Գարասու	036.
» Օրտինէր	032.50
Անատօլու չըմ. ագսիօնը	13.90
Շիր. Խայրիյէ հիսսէ. Լ.Օ.	38.
« « Համիտիյէ	2.55

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.տան	Ղշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	107.33
Մէթալիք	101.
Ինկիլիզ լիրասը	109.35
Ֆրանսըզ լիրասը	87.14
Բօլ	90.20
Գրիմից ալթունը	50.
Գարաշօն գայմէսի	8.71
Լօնտրա չէք	110
Բարիզ չէք	22,82

ՄԷՍՈՒԼԸ ՆԱԶԷԹԸ

ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԵՐՄԷՆԵԱՆ
ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ
[illegible]
ՍԻՆՂԻ ԽԱՍԸ
ՀԱԶԸՐ ՎԷ ՍՄԱՐԼԱՄԱ
ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ
[illegible] Համիտիյէ Թիւրպէսի [illegible]
Նօ. 34

Մէզգիւր մաղազա տահմինի 35 սէնէտէն պէրի պու իչտէ օլան թէճրիպէսի իլէ Եվրոփանըն, խասը Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա վէ Պէլճիգանըն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտան բէչին մուպայաա իտուպ կէթիրիլմիշ զայէթ զարիֆ, սաղլամ վէ րէնկլէրի սապիթ գումաչլարը մահիր մագասատարլարընա պիչտիրիպ քէնտի ֆապրիգասընտա տիքտիրմէքտէ, վէ հէր նէվ էլպիսէլէրի բէքին վէ մագպուլ ֆիյաթլա զայէթ ուճուզ սաթըլմագտա տըր: Իշպու հազըր գալըպ միւշթէրիլէրինին թաալիմաթ[illegible]

Բազար կիւնլէրի տախի աչըգ տըր:
Մաղազամըզըն հիչ պիր թարաֆտա շուպէսի եօգ տըր:

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ ահչպօյ տարէսի իչին միւչայէա օլընաճագ իւֆէ վէ չըվալիյէ իլէ աչճի ասթարը մէվզըի մինագասայա վազ օլընարղընտան, չէրաիթը միւթէֆէրրիայը անլամագ վէ մինագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին՝ 100տէ 10 նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ նա միթէթալէր քէֆալէթնամէի միւթասըրրըֆլէն Խալինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի:
29 Թըշ. էվվէլ 3 4 3—3

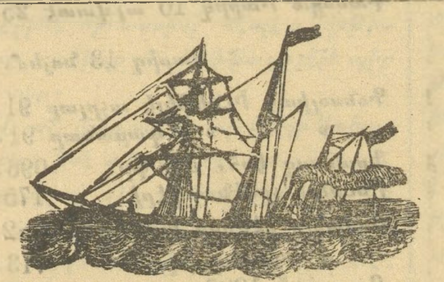

ԽԸՏԻՎԱՅԼ ՄԱՅԼ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

ԳԱԲՏԱՆ Անթէբլիչին սիւվար օլտըղը «Իսմայիլիա» վափօրը՝ ալաֆր. նոյէմպրին 15նճի բազար կիւնիւ էօյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 3տէ Իսքէնտէրիյէտէն Տէրսաատէթէ կէլէճէք վէ ալաֆր. նոյէ.ին 17րնճը սալը կիւնիւ էօյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 3տէ Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ Միտիլլի, Իզմիր, վէ Բիրէյէ օղրայարագ Իսքէնտէրիյէյէ միւվասէլէթ իտէճէք տիր:

ԳԱԲՏԱՆ Մէլէնկին սիւվար օլտըղը «Տագանրէհ» վափօրը՝ ալաֆր. նոյէմպրին 18ինճի չարշէնպէհ կիւնիւ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ վէ նոյ.ին 21րնճը ճումաա էրթէսի կիւնիւ էօյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 4տէ Կէլիպօլը, Չանագգալէ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Րատօս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թարապլուս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սայիտէ օղրայարագ Իսքէնտէրիյէյէ հարէքէթ իտէճէք տիր:

ԳԱԲՏԱՆ Ֆրէժմանըն սիւար օլտըղը «Մէնզալէհ» վափօրը՝ ալաֆր. նոյէ.ին 5նճի բէնճ. կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 3տէ Ինէպօլու, Սամսուն, Կիրասոն վէ Րիզէյէ օղրայարագ Թրապիզօնա հարէքէթ իտէճէք տիր:

Վափօրտա էլէքթրիգ զըյասը պուլունտըղունտըղը կիպի, նէմէքլէր պիրինճի Ֆէվ օլուպ, սուֆրա իւզէրինտէքի շարապլար տախի մէճճանէն վէրիլէճէք տիր:

Պու պապտէ զիյատէ թաֆսիլաթ իսթէյէնլէր՝ Կալաթատա Րըհթըմ իւզէրինտէ Մէյմէնէթ խանընտաքի մէրքէզ աճէնթէսի վէ նախօտ Սթամպօլտա Վալիտէ Սուլթան խանընտաքի շիւպէյէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր:

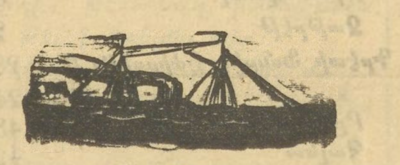

C F R.

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՎԱԲՕՐ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

ՔԷՕՍԹԷՆՃԷՅԷ էօյլէնտէն էվվէլ
ՀԱՐԷՔԷԹ Ալաֆր. սաաթ 10տա
Վափօրլար

Ռօմանիա	Սեպտ.	19 ճ. էրթ.
»	»	22 սալը
Բրէնսիբէսա Մարիա	»	26 ճ. էրթ.
Իմբէրիալ Թրայան	»	20 սալը
Բրէնսիբէսա Մարիա	Հոկտ.	3 ճ. էրթ.
Տաչիա	»	6 սալը
Բրէնսիբէսա Մարիա	»	10 ճ. էրթ.
Ռօմանիա	»	13 սալը

ԻԶՄԻՐ ՎԷ ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷՅԷ Հարէքէթ ագշ. ալաֆր. սաաթ 1տէ
Վափօրլար

Իմբէրիալ Թրայան	սեպտ	19 ճ. էրթ.
Տաչիա	»	26 ճ. էրթ.
Ռօմանիա	հոկտ	3 »
Րէկըլ Կարօլ	»	10 ճ. էրթ.

ԵՕԼՃՈՒԼԸԳ ՄՈՒՏՏԷԹԻ

		սաաթ
Տէրսաատէթ	Քէօսթէնճէ	12
»	Իզմիր	18
»	Իսքէնտէրիյէ	52
»	Վիէննա	45
»	Բարիզ	62
»	Պէրլին	50
»	Լօնտրա	72

Վափօր սէֆէրլէրի Քէօսթէնճէտէ Շարգ էքսբրէսս գաթարըյլա Պէրլին վէ Րումանիա էքսբրէսլէրինին վագթը հարաքէթլէրինէ կէօրէ իճրա օլունըր:

Տօղրուտան տօղրույա վէ նա մուխթէլիֆ սուրէթտէ հէր նէր իչին նօլճու էչնա վէ էմթաա նագլ օլունուր:

Ֆիյաթլար էսասէն Թէնզիլ իտիլմիշ օլուպ, ֆէվգէլատէ թէնզիլաթ իլէ 90 կիւն հիւքմի օլմագ իւզրէ հարէքէթ վէ ավտէթ պիլէթլէրի տախի վէրիլիր:

Էքսբրէսսէն մաատա վափօր Քէօսթէնճէյէ վասըլ օլտուղընտա, կէճէլէյին սուրէթը մախսուսէտէ պիր թրէն հարէքէթ իտէճէկինտէն, հէր սապահ Պուքրէշտէն Էվրօբայա կիթմէք իսթէյէնլէր՝ պու թէրթիպտէն իսթիֆատէ իտէպիլիրլէր:

Էքսբրէս գաթարը իլէ հարէքէթ իտէճէք օլան միւհթէրէմ եօլճուլար՝ տէրհալ վափօրըն եանընտըրը րըխթըմ իւզէրինտէ պուլունան թրէնէ պինէպիլիրլէր:

Տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալընմագ իչին Կալաթատա րըխթըմ իւզէրինտէ պուլունան պաշլըբա աճէնթէյէ միւրաճաաթ օլունա:

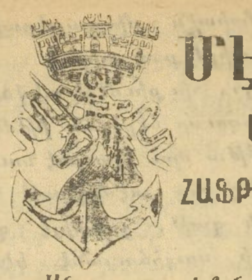

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Անատօլու լիմանլարըյլա Պաթում, Օտէսա, Տէրսաատէթ, Իզմիր, Սէլանիկ, Շիրա, Բիրէ, Բաթրաս, Մարսիլիա, Հավր, Տիւնքէրք, Լօնտրա, վէ Տէրսաատէթ իլէ Սուրիա վէ Մըսըր արասընտա մունթազամ սէյր ու սէֆէրլէր:

ՎԻՐՈՒՏԻՆԷ ՊԷՐԼԷՆԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐ

Ալաֆր. նոյէմ.ին 14նճի ճ. էրթէսի կիւնիւ «Մէֆֆիս» Գարատէնիզտէն:

Ալաֆ. նոյեմ.ին 16նճը բ. էրթ. ագշամը «Սիտօն» Մարսիլիատան:

Ալաֆ. նոյեմ.ին 21նճի բէնճ. կիւնիւ «Պօսֆօր» Գարատէնիզտէն:

Ալաֆր. նոյ.ին 11նճը չարշէնպէհ կիւնիւ «Սալազիէն» Մարսիլիատան:

ՀԱՐԱՔԷԹ ԻՏԷՃԷՔ ՎԱԲՕՐԼԱՐ

ալաֆ. նոյէ.ին 1.ինճը բէնճ. կիւնի ագշամ ալաֆ. սաաթ 4 տէ գարտան Օմէրանըն սիւվար օլտուղը «Պօսֆօր» վափօրը Մուստանիա Իզմիր, Բիրէ, Մարսիլիա, Հավր, Տիւնքէրք վէ Լօնտրայա:

Ալաֆ. նոյ.ին 1Ձնճի բէնճշէնպէհ կիւնիւ ագշամ ալաֆ. սաաթ 4 տէ գարտան Պօգօկեանըն սիւվար օլտուղը «Սալազիէն» վափօրը՝ Իզմիր, Վաթի, Պէյրութ, Անթաքիա, Մէրսին, Իսկէնտէրուն, Լարնագա Թրիպօլի, Եաֆա վէ Հայֆայա, (Պէյրութտա Եաֆա, Բօրթ Սաիտ վէ Իսքէնտէրիյէ իչին ագթարմա):

Ալաֆր, նոյեմ.ին 16նճը բ. էրթէսի կիւնիւ ագշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ գարթան Լամօնըն սիւար օլտըղը Սիտօն վափօրը տօղրուտան տօղրույա Օտէսայա

ալաֆ. նոյէմ.14նճի ճ.էրթէսի կիւնի ագշամ ալաֆ. սաաթ 4 տէ գարտան Մուրէթին սիւվար օլտուղը «Մէնֆիս» վափօրը Չանագգալէ, Սէլանիկ, Շիրա, Բաթրաս, Մարսիլիա, Հավր, Տիւնքէրք վէ Լօնտրայա:

Գումբանիա՝ տօղրուտան տօղրույա Բարիզ, Լօնտրա, Էքս Լէպէն, Ճէնովա վէ Բարի Լիօն-Մէտիթէրանէ շըմէնտըֆէրլէրինին էն իյէք սթասիօնլարը իչին տախի պիլէթ վէրէպիլիր:

ԵՕԼՃԸ ԲՕՍԹԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՉԻՆ

1 ինճի մէվգը .— Բարիզ իչին 275 ֆր. Մարսիլիա իչին 260 ֆր.:

2 ինճի մէվգը.— Բարիզ իչին 200 ֆր. Մարսիլիա իչին 160 ֆր.:

ԹԻՃԱՐ ԷՇԵԱՍԸ ՆԱԳԼ ԻՏԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՉԻՆ

1 ինճի մէվգը .— Բարիզ իչին 200 ֆր. Մարսիլիա իչին 160 ֆր.:

Ֆամիլեա իլէ կիտէնլէր իչին խուսուսի շարթլար իլէ սուհուլէթ իպրազ օլունտըղը կիպի, ազիմէթ վէ ավտէթ պիլէթի տախի վէրիլիր:

Տահա զիյատէ մալումաթ վէ թաֆսիլաթ ալմագ իսթէյէնլէր՝ Կալաթատա Մըսխանէտէ Սիթէ Ֆրանսէզտէ մէրքէզ աճէնթէլիկինէ վէ Սթամպօլտա Պաղչէ Գաբուսընտա կէօմրիւկ գուրպինտէքի աճէնթէլիկէ միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր

ՊԷՕՅԻՒՔ պիր ԹԱՍԱՐՈՒՖ

ՍԷՆԱԱԹԸՆ ՍՕՆ ՄՈՒՔԷՄՄԷԼԻՅԷԹԻ

Մաթլուպ էլմէգտար հարարէթին գապիլը իտարէսի վէ ֆիզօլի քէօմիւր թասարրուֆը իչին սէնաաթըն քէաֆֆէի մէհարէթի մէվճուտ օլտըղը կիպի, անթրասիթ գօգ վէ գարտիֆ քէօմիւրի եանմագլա 12տէն 24 սաաթ զարֆընտա պիր տէֆա տօլտուրըլան Սգօչիա սիսթէմինտէ սօն իխթիրաընտան պուլընան պու սօպալարը վի Օսմանլը մամուլաթընտան զայէթ մէթին վէ զարիֆ իտարէլի նէմէք սօպալարը վէ հէր նէվ չինի սօպալար վէ քեաֆֆէի լէվազիմաթը վէ էմսէյէ պանեօլար վէ սաիրէ իշթիրա իչին սէնինը վաֆիրէտէն պէրու ումումըն մագհարը էմնիյէթ վէ թէվէճճիւհի օլան Պապը Ալի ճատտէսինտէ 19 նումէրօտա Բարսէխ Չէրքէզեան էֆ.նին սօպաճը մաղազասընը թէշրիֆ իթմէք էհվէնիյէթ վէ իսթիֆատէ ճիհէթիյէ զէվաթը քիրամա թավսիյէ օլունըր:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

1863ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼԸՆՄԸՇ ՏԸԸ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ 250.000.000 ՖՐԳ.

ՔԵԱՄԻԼԷՆ ԹԷՏԻՅԷ ՕԼԸՆՄԸՇ

Մէրքէզը իտարէխանէ Կալաթատա Գարաքէօյտէ Նէնի խանտա:

Պէյօղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ն.333 Սթամպօլտա Սուլթան Համամ ճատտէսինտէ Ալլահվէրտի խանընտա:

Մէրքէզ իտարէխանէսիյլէ շիւպէլէրիմիզ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլաթընը իֆա իտէր:

Մէրքէզ իտարէխանէսինտէ վէ քէզա Պէյօղլու շիւպէսինտէ պուլընան քիրալըգ տէմիր գասալար՝ կէրէք մէթանէթ վէ կէրէք իւճրէթը իյճար ճիհէթիյէ բէգպալէթին ֆէվգինտէ պուլընմագտա տըր:

Կալաթատաքի մէրքէզ իտարէխանէսիյլէ Պէյօղլունտաքի շիւպէտէ հէվալէնամէ համիլլէրինին թահթը էմրինէ սալօնլար վէրիլէճէք տիր:

Սթամպօլտաքի շիւպէ էշեա վէ Թիճճար էմթաասը իւզէրինէ ավանս սուրէթիյլէ բարա իգրազ իթտիկի կիպի, Սիրքէճիտէքի անպարընտա տա էմանէթ սուրէթիյլէ էշեա վէ էմթաաի մէզքիւրէյի գապուլ վէ վազ իտէր:

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

Սթամպօլտա Պաղչէ գաբուսընտա Ճէլալ պէյ խանը իթթիսալինտէ Նօ. 1 Չիֆթէ Ըսզլէթ մաղազասը

ԿԷՕԶԷ ՎԷ ՃԷՐՐԱՀԼԸՂԱ ՄՈՒԹԷԱԼԼԻԳ ԱԼԷԱԹ ԹԻՒՃՃԱՐԸ

Մէզքիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրրահլըղա միւթէալլիգ էնվաի ալէաթ ու էտէվաթ թօբտան վէ բէրաքէնտէ օլարագ ֆիրուխթ օլունուր:

Էչճիւմլէ Եումշագ վէ սէրթ լասթիգտէն (գաուչուգտան մամուլ մէվատտը մուխթէլիֆէ, գասըգ պաղլարը, էնվաի շիրինկալար, էլէքթրիք մաքինալարը, միզան իւլ հավա (պարօմէթր), միզան իւլ հարարէ (թէրմօմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլէր պուլընմագտա տըր:

Մ. Վէնսան Ֆօյաճեան հէր նէվ սըրաըրըյաթ վէ Թամիրաթը էհվէն ֆիյաթ իլէ իճրա վէ աէրեօհտէ իտէր:

ՏԷՕՅՉԷ ՕՐԻԱՆԹ ՊԱՆԳ

ԱԼԷՄԱՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

ՊԷՐԼԻՆ, ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ, ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷ, ԳԱՀԻՐԷ, ՀԱՄՊՈՒՐԿ:

Տէրսաատէթ Ալէման գօնսօլաթօսընտա մուգայյէտ (1906 յանվ. 31տէ)

Տրէզտնէր Պանգ, Ս. Շաֆհաուզէնլէր Պանքֆէրայն վէ Նացիօնալ Պանգ Ֆիւր Տէօյչլանտ թարաֆընտան մուէսսէս

ՄԷՐՔԷԶԸ ԻՏԱՐԷՍԻ՝ ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՎՕՅՎՕՏԱ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ
ՍԹԱՆՊՕԼ ՇՈՒՊԷՍԻ՝ ՏԻԼՍԻԶԵԱՆ ԽԱՆ

Գասա սաաթը հէր կիւն ալաֆր. սաաթ $9^1/_2$տան 4է գատար
Ճումաա կիւնլէրի սաաթ $9^1/_2$տան 1է գատար:

Մէզքիւր պանգանըն թասարրուֆ գասասը տախի օլուպ, պու գասայա բարա վէզմի իտէնլէրէ 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղ իչին 100տէ $3^1/_2$ 1000 լիրատան զիյատէ մէպալիղ իչին 100տէ 5 ֆաիզ իթա էյլէյօր:

Պունընլա պէրապէր պանգա՝ քէյֆիյէթի էվվէլճէ մահալլի կազէթալարլա իլան իթմիրմէք շարթըյլա ֆայիզին մըգտարընը Թէզյիտ վէ նա Թէնզիլ իթմէք սէլահիյէթինի մուհաֆազա էյլէր. Թէվտի իտիլէն մէպալիղտան 200 լիրայա գատար օլան մէպալիղ իսթէնիլտիկի զէման կէրի ալընապիլիր, 200տէն 1000 լիրայա գատար օլան մէպալիղը կէրի ալմագ իչին 8 կիւն էվվէլ, 1000 լիրայը միւթէճավիզ ագչէյի իսթիրտատ իչին տէ 10 կիւն էվվէլ պանգայա իխպարը քէյֆիյէթ իթմէք իճապ իտէր:

Մէզքիւր պանգա՝ Կալաթա պօրսասը իլէ էճնէպի պօրսալարընտա միւթէտավիլ սըրաըրըյաթը տախի շէրաիթը միւթէտիլէ իլէ գապուլ էյլէտիկի կիպի, վէսաիթէ իրթիրա իչին Թահվիլաթըն էմրը մուհաֆազասը իչին այրըճա իւճրէթ ալմազ:

Դրէտի ֆօնսիէ էժիբսիէն Թահվիլաթընըն ամօրթիսըման քէշիտէսինտէ պաշա պաշ Թէէտիյէ իտիլմէսինտէ հուսուլէ կէլէճէք զարարա գարշը Թահվիլաթը մէզքիւրէյի սիկօրթա էյլէր:

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔՆԹԱՅԼ

ՎԷ

ՆՕՐԹՀԸՆ

ԵԱՆԿԸՆ ՎԷ ԷՕՄԻՒՐ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱԼԱՐԸ

Սէրմայէ հէքիգի	Ինկ. լիրասը	6,000,000
1907 սէնէսինտէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	5,941,859
1907 » իհթիյաթ ագչէսի	» »	25,203,824

Շէրաիթը միւթէտիլէ իլէ մըգտարը մէպլաղը քիւլլի օլան սիկուրթալար գապուլ օլունուր

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԻՆԿԻԼԻԶ ՊԱՀՐԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմայէ	Ինկ. լիրասը	500,000
Իհթիյաթ ագչէսի	» »	564,225

Խասարաթ Թազմինաթը տէրհալ Թէէտիյէ օլընտըղը կիպի, Թէէտիյաթ զայէթլէ զանի վէ քէմալը ատլ ու հագգանիյէթլէ իճրա օլունըր:

Տէրսաատէթտէ ումումի աճէնթէլէր
ԳԱՌՆԻԿ ՍԷՐՈԲԵԱՆ ՎԷ ՄԱԽՏՈՒՄԸ
Գալաթա, Մէհմէտ Ալի-Բաշա Խան

Թաշրատա մուհիմմ մահալլէր իչին միւգթէտիր աճէնթ վէքիլլէրի արանըլմագտա տըր:

ՕՍՄԱՆԼԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՇԻՐՔԷԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՍԻ

1892 2/14 օգոստոս (20 սէֆէր 1310) Թարիխլի ֆէրմանը Հիւմայունը Ճէնապը Բատիշահի մանթուգը միւնիֆինճէ Թէշէքքիւլ իթմիշ տիր:

Կալաթատա Հէզարէն սօգաղընտա Գօ-Օբէրաթիվ մաղազասը գարշըսընտաքեանին Նազըր Խանընտա 14 նումէրօլըիտարէի մէրքէզիյէյէ վէ մէվաղըի աթիյէյէ միւրաճաաթ օլունապիլիր:

Սթամպօլտա Նէնի Ճամի ավլուսընտա Պանգը Օսմանի շիւպէսի:
» Պաղչէ Գաբուսընտա Շէյխիւլ Իսլամ խանընտա 10 նումէրօտա Իսրաիլ Սատօգ էֆ.
» Վէզնէճիլէրտէ Ապտի պէյ վէ գումբանեասը:
» Պաղչէ գաբուսընտա Եմին Եօնիւնտէ Իզմիր սօգաղընտա Այմէլօղլու էֆ.:
Գատըքէօյիւնտէ Չարշը ճատտէսինտէ Անաստասիատի:
Գատըքէօյիւնտէ Մօտա ճատտէսինտէ Անթիբա էֆ.:
Պէօյիւքտէրէտէ Ա. Տէմարքի էֆ.
Պէյօղլունտա ճատտէի Քէպիրտէ Օսմանլը Պանգասը շիւպէսի:
Երէնքէօյիւնտէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ շիւպէսի գուրպինտէ Թէօլօկօս Եօաննիտէս էֆ.:
Կալաթատա Թիւնէլ խանընտա 12 նումէրօտա Ա. Բիրժանց էֆ.:
Պէօյիւք Ատատա Րէսուլ էֆ.:
Մագրիքէօյիւնտէ Սթասիօն ճատտէսինտէ Ա. Անկէլիտէս էֆ.:

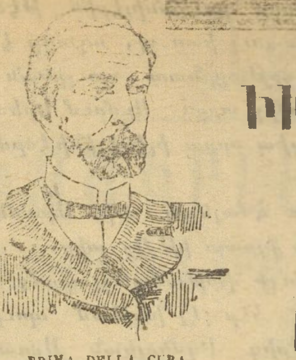

PRIMA DELLA CURA
Թէտավիտէն էվվէլ

ԻՍԹԻՐԱԱԹԸ ԱԽԻՐԷՏԷՆ

ՍԱՉ, ՍԱԳԱԼ ՎԷ ՊԸԵԳ ԻՉԻՆ

ՔԻՆԻՆ ՄԻԿՕՆ ՍՈՒՅԸ

Մէզքիւր ՔԻՆԻՆԱ սույը՝ էն պիրինճի նէվ լասսսէլէրտէն իմալ օլունմագլա, սաչլարըն քէօքլէրինէ զայէթ ֆայտէլի տիր, մէզքիւր ՔԻՆԻՆԱ սույընտա

ԲԷԹՐՕԼ

տախի պուլունմագտա տըր:

DOPO LA CURA
Թէտավիտէն սօնրա

Նէվճէտէ Վէֆրէ.— Միլանօտա ՄԻԿՕՆ վէ շիւրէքէքեասը:
Ումումը Վէքիլլէրի.— Պէյօղլունտա Թիւնէլ խանընտա Մ. Ալպէրթի: Կալաթատա Մ. Սթաւրօ Եանիօզալու: Թաշրալարտան օլունան սիպարիշաթ իչին նալընըզ Միհրան Փափազեան վէ շիւրէքէքեասընա միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր: Պապը Ալի ճատտէսի Նօ նիրմի:

ՍԻՆԿԷՐ

ՉԱԹԷ ՀԱԶՐԷԹԸ ՇԷՀՐԻՅԱՐԻՆԻՆ ՏԻՔԻՇ ՄԱՔԻՆԱԼԱՐԸ ՄԻՒԹԷԱՀԻՏԻ

THE SINGER MANUFACTURING C.

Սինկէր գումբանեասընըն խալիս ինկլիզ չէլիկինտէն օլարագ իմալ իթմէքտէ օլտուղը մաքինալարըն զէրաֆէթ վէ մէթանէթ իլէ սաիր պիր խայլի մուհասէնաթը օ տէրէճէ Թագտիր օլընմըշ տըր քի, պու կիւն տիւնեանըն հէր Թարաֆընտա պիւթիւն ֆամիլեալար, Թէրզիլէր վէ գունտուրաճըլար մահզա Սինկէր մաքինասը իսթիմալ իտէրլէր:

Սինկէր գումբանեասը չիմտիյէ գատար վուգու պուլան միւթէատտիտ սէրկիլէ ումումիյէլէրտէ տէօրթ նիշանէն զիյատէ տիբլօմ վէ միտալեալարա նաիլ օլմըշ տըր:

Շիւպէլէր պիլճիւմլէ վիլայաթը Շահանէտէ:

Մէզքիւր մաքինալարըն մահալը ֆիրուխթը

ՊԷՕՅՈՂԼՈՒՆՏԱ) Տօղրու եօլտա Կալաթա Սէրայընտա Մէքթէպը Սուլթանի գարշըսընտա:
(Գօն-Մարշէ գարշըսընտա Նօ. 343 միւքէրրէր:
ԳԱԼԱԹԱՏԱ (Թիւնէլին արգասընտա Սինկէր խանընտա:
ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ (Թրամվայ սթասիօնընըն գարշըսընտա:
) Սուլթան Պայազիտտէ Թրամվայ սթասիօնը գարշըսընտա Նօ. 13:
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐՏԱ(Չարշը Պօյունտա Նօ. 120:

Թագլիտլէրտէն սագընմագ իչին պալէատէքի մարգայը [մաքինալարըն] իւզէրինտէ պուլընմասընա տիգգաթ իթմէլի

Մէզքիւր գումբանեանըն իտարէի ումումիյէսի Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 343 վէ միւքէրրէր 343 նումէրօլու Տիւզօղլու Սարգիս պէյ խանընտատըր:

ԷԿԷՐ ՇԻՔ ՄԻՒՆԱՍԻՊ ՎԷ ՊԻՉԻՄԼԻ ԿԻՅԻՆՄԷՔ ԷԿԷՐ ԷՀՎԷՆ՝ ՏԱՅԱՆԸԳԼԸ ՎԷ ԿԸՍԹԸԼԸ ԿԻՅՄԷՔ ԷԿԷՐ ՀԷՔ ՊՈՒՆԼԱՐԸ ԻՍԹԷՐՍԷՆԻԶ

Մ. ՎԷ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԷ

ԳՈՒՄԱՇ ՎԷ ԹԷՐԶԻՄԱՂԱԶԱՍԸՆԱ

Տէրսաատէթտէ Չարշըի Քէպիրտէ Զուխաճը խանը ալթընտա Ն. 6 վէ 8է միւրաճաաթ իտէպիլիրսինիզ:

Օրատա

Գըշլըգ վէ եազլըգ զէնկինլէրինէ մախսուս սաֆի ինկլիզ գումաշլարը վիւրուտ իթմիշ օլմագլա, էն Թէթիզ միւշթէրիլէրի պիլէ մուամէլէի միւսթագիմանէ վէ սայ ու ամէլ իլէ մէմնուն իթմէքտէյիզ:

Բալթօ, բարտըսիւ, գօսթիւմ, բանթալօն վէ ֆանթէզի ժիլէլէր իհթիյաճ օլան զէվաթը քիրամըն պիրինճի ինկլիզ գումաշլարընտան մամուլ էլպիսէլէրէ մալիք օլմագ իսթէրլէրսէ Շահնազարեան պիրատէրլէրին գումաշ Թիճարէթխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլիլէր, օրատա հէր ճինս չուհալար միւսթէհնա պիր ֆիյաթլա սաթըլմագտա տըր քի, պու կիպի գումաշլար պաշգա եէրտէ պուլմագ իմքեանսըզ տըր:

Մէզքիւր գումաշ մաղազասընտա ինկլիզ ճինսինտէն օլմայան պիր գումաշ պուլունմասը պիլէ պէտէլ գօստիւմլիք հէտիյէ վէրիլէճէք տիր:

Պինաէնալէյհ պու պիր Ֆըրսաթ տըր քի արզու իտէնլէր իսթիֆատէ իտէպիլիրլէր:

Պէյօղլունտա գատար չըգըպ տա ֆագլա մէսարիֆ իտէճէք վէ 100տէ 60 պահալը ֆիյաթլա ինկլիզ մալը սաթըն ալաճագ եէրտէ հէր ճինսատան կըւթօլը ալէա վէ տայանըգլը ինկլիզ մալը պուլապիլմէք իչին մաղազամըզա միւրաճաաթ իթմէք քեաֆի տիր:

ՊԱՂՏԱՏ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԸ

ՇԻՐՔԷԹԸ ՇԱՀԱՆԻԻ ՕՍՄԱՆԻՅԷՍԻ

1908 սէնէսի Սեպտ.ին 4նճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն ամէլիյաթ իտէճէք գաթարլարըն հարէքէթինի միւպէյյին վագթնամէ տիր,

ԳՕՆԻԱ-ԷՐԷԿԼԻ ՊՈՒԼԿՈՒՐԼԸ ԽԱԹԹԸ

Եօլճու վէ եօլճու գաթարը Նօ. 622

			Սթ.	Տգ.
Գօնիա	սպհ.	հար.	12	30
Գաչլին խան		»	1	1
Ջօմրա		»	1	45
Արըզ Եօրէն		»	2	13
Մանդասուն		»	2	42
Գարաման		միւվ.	3	13
		հար.	3	28
Սիտրօվա		»	3	54
Այրանճը Տէրպէնտ		»	4	44
Ալաճա		»	5	20
Էրէկլի		միւվ.	5	45
		հար.	6	5
Պուլկուրլու	սպհ.	միւվ.	6	[illegible]

Եօլճու վէ եօլճու գաթարը Նօ. 621

			Սթ.	Տգ.
Պուլկուրլու	սպհ.	հար.	6	35
Էրէկլի		միւվ.	6	53
		հար.	8	50
Ալաճա		»	9	17
Այրանճը Տէրպէնտ		»	10	01
Սիտրօվա		»	11	43
Գարաման		միւվ.	11	07
		հար.	11	22
Մանդասուն		»	11	55
Արըզ Եօրէն		»	12	24
Ջօմրա		»	1	—
Գաչլին խան		»	1	35
Գօնիա	ագշ.	միւվ.	2	06